

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Het schoolbestuur	5
1.1 Profiel	5
1.2 Organisatie	6
2. Verantwoording van het beleid	22
2.1 Onderwijs & kwaliteit	22
2.2 Personeel & professionalisering	28
2.3 Huisvesting & facilitaire zaken	34
2.4 Financieel beleid	36
2.5 Risico's en risicobeheersing	38
3. Verantwoording van de financiën	42
3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	42
3.2 Staat van baten en lasten en balans	43
3.3 Financiële positie	59
Bijlage 1 Organogram	64
Jaarrekening 2023	65

Voorwoord

In dit jaarverslag leggen we verantwoording af aan interne en externe toezichthouders, het ministerie en vooral aan de maatschappij. Dat doen we met plezier. We bieden goed onderwijs aan inmiddels ruim 750 leerlingen, zijn pedagogisch partner van hun ouders, we zijn een goede werkgever voor inmiddels ruim 350 medewerkers en worden gewaardeerd als samenwerkingspartner door collega-besturen in 8 samenwerkingsverbanden passend onderwijs. We zijn trots op wat we realiseren, maar dat wil niet zeggen dat alles goed gaat. Zo zien we nog steeds dat er leerlingen niet deelnemen aan onderwijs, thuiszitten of niet het aanbod krijgen dat ze nodig hebben. Ook maken we ons zorgen over de enorme groei van onze scholen en de voortdurende instroom van veel kinderen met een niet Nederlandse achtergrond. In de regio Brainport hebben overheden, schoolbesturen en bedrijfsleven de handen ineen geslagen en doen samen onderzoek naar de achterliggende oorzaken. En is er in 2023 een mooie, breed gedragen aanpak ontwikkeld om de landing van de vele nieuwkomers beter te laten verlopen, de kennis van leraren te vergroten en het onderwijsaanbod beter af te stemmen op de internationalere populatie. SSOE is een van de aanjagers van dit proces.

Trots zijn we ook op onze medewerkers, die elke dag weer klaar staan voor onze leerlingen en hun ouders. Op dit moment lukt het ons ook, mede door goed personeelsbeleid, om voldoende personeel te vinden. Dat doen we o.a. door iedereen vanaf de start een vast contract te bieden, stagiaires goed op te leiden en een baan te bieden en door veel te investeren in scholing en ontwikkeling. Van onze bijna 350 medewerkers zijn ruim 100 medewerkers korter dan 3 jaar bij ons werkzaam. Dat vraagt veel van ons personeel in termen van begeleiding en ondersteuning. Ruim 90% van de nieuwe medewerkers geeft aan goed te zijn opgevangen en goed te worden begeleid.

We maken ons wel grote zorgen over de gevolgen van de invoering van de nieuwe vereenvoudigde bekostiging per 2023 voor SO besturen. Hierover wordt in het Financiële gedeelte van dit Jaarverslag uitgebreid bij stilgestaan.

Onze forse groei, die samenvalt met, de nieuwe vereenvoudigde bekostiging en de daarin afgeschafte groeitelling leidt tot een fors gat in de exploitatie. De zgn. vangnetregeling voorziet niet in bekostiging van forse groei tussen februari en augustus. Tot 2022 werden de leerlingen in oktober en februari geteld en de groei werd dan per 1 augustus bekostigd. Dat leidde tot een periode van maximaal een half jaar die we moesten overbruggen. Vanaf 2023 tellen we de leerlingen op 1 februari en krijgen ze dan per 1 januari erop volgend bekostigd. Door het wegvallen van de tweede teldatum, komen SO scholen dus in de situatie terecht dat leerlingen die na de teldatum instromen, bv. rond de zomervakantie, pas na 18 maanden, worden bekostigd. Een leerling die in maart instroomt, krijgen we de eerste 23 maanden niet bekostigd. Bij forse groei, in ons geval jaarlijks zo'n 40-50 leerlingen, betekent dit dat we 3-4 groepen extra moeten maken en bemensen, waarvoor de bekostiging pas anderhalf jaar later volgt. Dat vraagt van SSOE een voorfinanciering van ruim een miljoen euro elk jaar weer, bij de geprognoseerde blijvende groei, vooral ook door de groei van onze Brainportregio. Dat kan SSOE niet bekostigen. Omdat terugloop van het leerlingenaantal de komende jaren door forse regionale groei van het aantal kinderen niet aan de orde is, lopen we dat voorlopig niet meer in. Dit maakt dat we om financiële redenen niet meer kunnen groeien en dat daardoor de wachtlijsten fors oplopen. Inmiddels is er al een wachttijd van ruim 2 jaar voor sommige groepen aan de orde. De titel van dit bestuursverslag is dan ook niet voor niets, een signaal dat de grenzen van ons onderwijs worden bereikt. De bekostiging van het speciaal onderwijs an sich is voldoende, de wijze waarop deze wordt betaald en de wettelijke regelingen daaromheen zijn volstrekt onvoldoende en ondoordacht of achterhaald. Dus meer geld is niet per se nodig, een

andere manier van verdelen wel. Het instellen van een tweede teldatum, op 1 oktober, gevolgd door bekostiging van de groei tussen februari en oktober per 1 januari daaropvolgend kost het ministerie niks meer, maar lost alle problemen wel op. Vanuit het bestuur van de Sectorraad GO zien we dat dit een probleem is dat op veel plekken in Nederland speelt en echt actie vereist. Totdat een regeling ontworpen is, zullen wij helaas, en tegen ons principe, moeten werken met een leerlingenstop en hooguit gematigde groei kunnen toestaan. Gesprekken met samenwerkingsverbanden, brandbrieven aan hun adres ten spijt, leveren behalve begripvolle gesprekken verder niets op. Het beleid is in 2023 niet gewijzigd.

Deze leerlingenstop heeft ook een andere kant en kan wellicht ook een stap in de richting van meer inclusief onderwijs worden. Immers als de SO scholen de kinderen niet meer kunnen opvangen, zullen de reguliere scholen het moeten doen. Meer, passend en inclusief arrangeren zou dan helpend kunnen zijn. Ook hierbij ondersteunen we graag de oproepen van de Sectorraad aan de politiek om regelgeving rondom de financiering van het SO, de TLV procedures sterk te vereenvoudigen en de SO besturen rechtstreeks te bekostigen voor het delen van hun expertise. Het kalenderjaar 2023 laat een flink verlies zien, ook in 2024 zal dit nog zo zijn. Vanaf 2025 zien we weer zwarte cijfers, mits de groei sterk afvlakt. Daar is meer voor nodig dan begripvolle gesprekken. Het vraagt van schoolbesturen, politiek en OCW een stevigere aanpak en meer wettelijke ruimte.

1. Het schoolbestuur

1.1 Profiel

Missie & visie

De missie, visie en koers die in dit hoofdstuk beschreven worden zijn breed vastgesteld in een nieuw koers- en beleidsplan. In 2023 zijn deze geactualiseerd in de aanloop van ons Koersplan 2025-2028 waarmee een start gemaakt is.

Missie

Vanuit onze kernwaarden, *Kracht*, *Verbinding* en *Perspectief* werken alle professionals van SSOE elke dag met onze speciale leerlingen. SSOE heeft haar missie als volgt geformuleerd:

MISSIE: WE BIEDEN GRENsverleggend ONDERWIJS

 WIJ CREËREN EEN ONDERWIJSOMGEVING WAARIN LEERLINGEN EN MEDEWERKERS UITGEDAAGD WORDEN OM HUN GRENZEN TE VERLEGGEN.

De missie geeft duidelijk richting aan alle activiteiten die SSOE ontplooit. Alles wat we doen, is gericht op de ontwikkeling van onze leerlingen met als doel om ze zo zelfstandig mogelijk naar een zinvolle plek in de maatschappij te brengen. De levensdomeinen wonen, werken, vrije tijd, financiën en sociale vaardigheden vormen de basis en zijn verweven in het totale onderwijsaanbod. We willen daarbij ontwikkeling van medewerkers stimuleren en zien dit als een voorwaarde om dit te kunnen realiseren.

Naast de missie heeft SSOE een aantal leidende principes geformuleerd.

LEIDENDE PRINCIPES:

 WE BIEDEN IEDEREEN PERSPECTIEF OM OPTIMAAL TE ONTWIKKELEN.
 MET ALLES WAT IK DOE DRAAG IK BIJ AAN DE ONTWIKKELING VAN ONS ONDERWIJS.
 IK GA UIT VAN JOUW PROFESSIONELE KWALITEIT.

Deze leidende principes vormen de basis voor de keuzes die we maken.

Visie

Tegelijk met onze missie is ook de visie geformuleerd:

Stichting Speciaal Onderwijs & Expertisecentra (SSOE) is hét expertisecentrum voor onderwijs, (ambulante) begeleiding en ondersteuning aan kinderen en jongeren met een beperking. Onze specialistische kennis en deskundigheid op het gebied van motoriek, autisme, leerproblemen, taalachterstand en gedragsproblematiek zetten wij iedere dag opnieuw in om deze speciale leerlingen voor te bereiden op een voor hen zinvolle plek in de maatschappij. We gaan hierbij uit van

de mogelijkheden en talenten van de leerlingen. We werken hierbij nauw samen met gemeentes en relevante partners in het onderwijs, de zorg, welzijn en hulpverlening. Bij alles wat we ondernemen voor leerlingen, zijn de ouders/verzorgers onze belangrijkste partners.

Strategisch beleidsplan

De komende jaren zetten we in op het "Samen grenzen verleggen." Dit is de titel van het Koersplan 2021-2024. Dit is tot stand gekomen na vele gesprekken, interviews en studiemiddagen. Het is omarmd door medezeggenschap en Raad van Toezicht. Voor de inhoud van de plannen verwijzen wij naar onze koerskaart. Dit koersplan is tot stand gekomen in een traject van directies en medezeggenschap. Inmiddels is het proces in gang gezet om te komen tot het Koersplan 2025-2028.

Het koersplan vormt de basis van het SSOE-profiel. Het plan schetst de ontwikkelingsrichting voor de jaren 2021-2024. Hoe geeft SSOE het onderwijs en de dienstverlening vorm en draagt zij bij aan kwalitatief goed Passend Onderwijs. Het koersplan geeft de richting aan voor de samenwerking tussen de scholen, de Externe Dienstverlening en het ArbeidsTransitieCentrum (Route040) van SSOE.

Toegankelijkheid & toelating

SSOE heeft drie scholen en verzorgt onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 20 jaar, met een (ernstige) verstandelijke dan wel lichamelijke beperking, of beiden. Een deel van onze leerlingen valt onder de doelgroep Ernstig Meervoudige Beperkte leerlingen (EMB). Toelatingsbeleid is per schoolsoort verschillend, de commissie van begeleiding heeft een belangrijke positie in het besluit of een leerling toelaatbaar is. De centrale vraag is altijd of wij aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling kunnen voldoen, of met de beschikbare middelen kunnen gaan voldoen. Onze scholen kunnen veel, maar ook niet alles. Soms besluiten we dat een leerling niet toelaatbaar is. In die gevallen is er altijd afstemming met het samenwerkingsverband passend onderwijs en de ouders/verzorgers en zoeken we naar de best passende plek.

1.2 Organisatie

Juridische structuur

De Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra is gevestigd te Eindhoven:

- Vestigingsadres;
Venetiëstraat 43, 5632 RM, Eindhoven
- Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41087568;
- Het nummer van het bevoegd gezag is: 72905.
- Telefoon: 088-2140101
- Email: Secretariaat@ssoe.nl
- Internet: www.ssoe.nl

De stichting vormde op 1 januari 2023 het bevoegd gezag van de onderstaande scholen:

Overzicht scholen

Eindhoven

Mytyschool Eindhoven Brin-nummer: 16SO

MBS Eindhoven Brin-nummer: 19HT

De Mytyschool Eindhoven is een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs voor lichamelijk gehandicapte leerlingen en meervoudig gehandicapte leerlingen in de leeftijd van 4 tot 20 jaar; so-vso LG en so-vso LG/MG. Meer informatie is te vinden op www.mytyschooleindhoven.nl
Scholenopdekaart.nl

De Mgr. Bekkersschool is een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen met een verstandelijke beperking in de leeftijd van 4 tot 20 jaar; so-vso ZMLK en so-vso ZMLK/MG. Voor nadere informatie zie www.mbseindhoven.nl
Scholenopdekaart.nl

Helmond

Antoon van Dijkschool Helmond **Brin-nummer:** 14VL

De Antoon van Dijkschool is een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen met een verstandelijke beperking in de leeftijd van 4 tot 20 jaar, so-vso ZMLK en so-vso ZMLK/MG. Voor nadere informatie zie www.antoonvandijkschool.nl
Scholenopdekaart.nl

Deze scholen zijn toegankelijk voor leerlingen binnen de genoemde doelgroep na het afgeven van een Toelaatbaarheidsverklaring door een Samenwerkingsverband.
Alle scholen van SSOE verzorgen binnen hun doelgroep ook onderwijs aan leerlingen met autisme (ASS).

SSOE verzorgde middels haar Externe Dienstverlening (ED) in 2023 tevens ambulante begeleiding en externe dienstverlening in het regulier onderwijs (PO/VO/MBO).

Bestuur

Het bestuur van de Stichting was gedurende geheel 2023 als volgt samengesteld:

Bestuurder:

- Dhr. H. de Vries
- Bestuurder
- In heel 2023 had de bestuurder geen betaalde nevenfuncties.
- Hij is integraal verantwoordelijk voor alle aandachtsgebieden.

Organisatiestructuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. De statuten van de Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra zijn eind 2023 gewijzigd. Daarbij is de Katholieke grondslag gewijzigd naar Algemeen Bijzonder. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Eindhoven onder dossiernummer 41087568. De bestuurder is inmiddels als UBO geregistreerd.

De Raad van Toezicht heeft tot taak toezicht te houden op de wijze van besturen van SSOE. Naast het vervullen van de werkgeversfunctie en van een onafhankelijke advies- en klankbordfunctie voor de bestuurder toetst zij inhoudelijk het gevoerde beleid en oefent zij een aantal vastgestelde goedkeuringsbevoegdheden uit.

Een verslag van de Raad van Toezicht maakt onderdeel uit van dit bestuursverslag. In dat verslag wordt onder andere ingegaan op de samenstelling, werkwijze en beloning van de Raad van Toezicht.

Code Goed Bestuur

De Stichting opereert conform de [Code Goed Bestuur in het primair onderwijs](#) (2014) en is daar dit jaar niet van afgeweken.

In bijlage 1 is het organogram opgenomen. In 2023 is deze niet gewijzigd.

Governance

De bestuurder en de Raad van Toezicht (RvT) volgen de actuele 'Code Goed Bestuur in het primair onderwijs', die in de Algemene Ledenvergadering van de PO-Raad wordt vastgesteld. Er is in 2016 een Reglement van de RvT vastgesteld, waarin o.a. de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de RvT, de samenstelling van de RvT, de werkgeversrol voor de bestuurder en de wijze van werken zijn vastgelegd. Er is toezicht gehouden met inachtneming van het reglement van de RvT. De Auditcommissie, de Remuneratiecommissie en de Commissie Kwaliteit hebben een op hun rol afgestemd reglement. Er is geen sprake geweest van tegenstrijdige belangen bij adviezen, standpuntbepaling of besluitvorming.

De RvT houdt integraal en onafhankelijk toezicht op SSOE, in het bijzonder op de bestuurder, en houdt daarbij rekening met het organisatiebelang en het publieke belang. De RvT vervult de werkgeversfunctie voor de bestuurder en fungeert als klankbord voor de bestuurder door mee te denken, kritische vragen te stellen en feedback te geven.

In 2017 heeft de RvT hiertoe een toezichtvisie en een toezichtkader vastgesteld. In 2019 heeft de RvT dit kader als uitgangspunt genomen voor een aanpassing die meer recht doet aan de gewenste ontwikkeling richting 'waardengericht' toezichthouden. Dit vernieuwde kader is in februari 2020 vastgesteld.

Dit Jaarverslag bevat een verslag van de Raad van Toezicht en een verslag van de GMR.

Functiescheiding

SSOE werkt volgens het two-tier model met een bestuurder en een Raad van Toezicht.

In dit bestuursverslag is het jaarverslag van de Raad van Toezicht opgenomen. Jaarlijks evalueert de RvT haar functioneren en de samenwerking met het bestuur.

In 2018 zijn met betrekking tot de organisatie alle interne processen, rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tegen het licht gehouden, taken en rollen herschikt en zijn de procedures beschreven en vastgelegd in workflows. Er is een procuratieschema opgesteld. Deze wordt geregeld up to date gehouden en op kleine onderdelen verder aangescherpt oa. naar aanleiding van adviezen vanuit het accountantsverslag. Voor veel processen is het vier ogen principe ingericht. Dat houdt in dat er van meerdere personen goedkeuring nodig is voordat boekingen of betalingen die de grenzen van de procuratie overschrijden, worden uitgevoerd. Verder wordt elke handeling in AFAS gelogd om eventuele knelpunten snel te duiden.

Verslag van de Raad van Toezicht (2023)

Inleiding

De Raad van Toezicht van SSOE kijkt terug op een jaar waarin de groei van het aantal aanmeldingen onverminderd door is gegaan. Omdat dit deels een gevolg is van de ontwikkelingen rondom Brainport is ook het aandeel kinderen met een niet Nederlandse herkomst gestegen. Ondanks deze uitdagingen is SSOE erin geslaagd om de kwaliteit op peil te houden en vernieuwingen door te voeren. Dit vraagt veel van de leerkrachten, de (deels nieuwe) directeuren en de bestuurder. De raad is onder de indruk van de flexibiliteit van eenieder en de positieve innovatiekracht. In grote gezamenlijkheid is een strategische herijking tot stand gebracht, die breed gedragen wordt en toekomst gericht is. Tegelijkertijd heeft SSOE een sterke positie verworven in het regionale netwerk. Mede om deze redenen heeft de raad er vertrouwen in dat de organisatie veerkrachtig genoeg is om de komende jaren van meerwaarde te blijven voor al die speciale kinderen in deze regio.

Samenstelling Raad van Toezicht en nevenfuncties

Naam	Functie, deelname commissies	Datum benoeming	Datum herbenoeming	Datum aftreden
Mw. Dr. B.T.J. Hooghiemstra	voorzitter en lid remuneratiecommissie	2017 - per 01.07.2018 voorzitter	01.06.2021	31.05.2025
Mw. E.M.W. Noot-van den Heuvel CBM	vicevoorzitter en voorzitter commissie kwaliteit	01.05.2019	01.05.2023	30.04.2027
Mw. Dr. A. Hidding	lid auditcommissie en lid commissie kwaliteit	01.01.2019	01.01.2023	31.12.2026
Mw. N. Feijen	voorzitter remuneratiecommissie	01.01.2019	01.01.2023	31.12.2026
Dhr. R.T. Wingens RA	voorzitter auditcommissie	2018	01.01.2022	01.03.2023
Dhr. drs. M. Lamers RA	voorzitter auditcommissie	01.03.2023	01.03.2027	01.01.2031

Leden	(neven)functies per 31 december 2023	Betaald / onbetaald
Mw. dr. B.T.J. Hooghiemstra	1. Lector Sociale Innovatie, Hogeschool Rotterdam 2. Eigen onderneming Hooghiemstra Onderzoek & Advies 3. Lid RvT, Surplus Zorg en Welzijn, Breda (e.o.)	1. betaald 2. betaald 3. betaald
Dhr. R.T. Wingens RA	1. Eigen onderneming Wingens Finance & Control 2. Lid College van Bestuur Signum Onderwijs (per 1-8-2022) 3. Lid RvT Summa College (per 11-07-2022)	1. betaald 2. betaald 3. betaald
Mw. Dr. A. Hidding	1. Voorzitter RvT Burgerkracht Limburg, Sittard 2. Voorzitter RvT PAMM, Eindhoven 3. Lid RvT de Gelderhorst, Ede 4. Voorzitter RvT Gezondheidscentrum Hoensbroek Noord	1. betaald 2. betaald 3. betaald 4. betaald
Mw. N. Feijen	1. Bestuurder TremaKids 2. Eigen onderneming Feijen Groep BV	1. betaald 2. betaald
Mw. E.M.W. Noot-van den Heuvel CBM	1. Lid RvT Oosterpoort 2. Lid RvT Oosterwijs (t/m juni 2023) 3. Lid VO pensioenfonds Rabobank 4. Lid advisory board Fontys International Business 5. Eigen onderneming Luosi BV	1. betaald 2. betaald 3. betaald 4. onbetaald 5. betaald
Dhr. M. Lamers RA	1. Eigen onderneming	1. betaald

Visie op toezicht en toetsingskader

De toezichtvisie van SSOE (Toezichtkader 2021) heeft als uitgangspunt om vanuit waarden toe te zien op de continuïteit van de stichting die geborgd dient te zijn in de strategie en de uitvoering daarvan. Voor de raad zijn daarbij de volgende aspecten relevant. • Vertrouwen als basis: critical friend • Meer principle based dan rule based • Accent op cultuur en gedrag • Nadruk op leren en reflectie • Maatschappelijk belang van de organisatie • Eigen verantwoordelijkheid voor informatievoorziening • Een zekere verantwoordingsplicht • Actief stakeholderbeleid voeren. De raad wil naast haar toezichthoudende taak ook waarde toevoegen aan het functioneren van SSOE door relevante actuele vraagstukken uit de samenleving te agenderen. Daarbij laat de raad zich inspireren door de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen die door de VN zijn opgesteld en door Nederland zijn geadopteerd.

Ook de kernwaarden van de organisatie en de wijze waarop de raad zich tot die kernwaarden wil verhouden komen terug in de toezichtvisie. De raad kiest ervoor om in rol en verantwoordelijkheid aan te sluiten op de verschillende koerslijnen die SSOE in het Koersplan 2021-2024 heeft uitgezet.

De raad zal haar toezichtvisie waar nodig herzien, na een begin 2024 geplande sessie hierover die gecombineerd zal worden met de zelfevaluatie.

Organisatievorm en werkzaamheden

De governance van SSOE volgt het two tier model met CvB en RvT. De raad werkt met een drietal vaste commissies en wanneer dat aan de orde is, wordt tijdelijk een benoemingsadviescommissie ingesteld. Bij de inrichting volgt de raad de statuten en reglementen.

Remuneratie commissie

De remuneratiecommissie heeft in totaal 11 keer overleg gevoerd. Van deze overleggen waren er 4 (werkgevers-)gesprekken met de bestuurder. Daarnaast had de remuneratiecommissie 3 keer overleg met de volledige raad.

Aanvullend op deze overleggen hebben er in wisselende samenstelling (selectie-) gesprekken en overleggen plaatsgevonden over de werving van een nieuw lid raad van toezicht, voorzitter van de auditcommissie.

De belangrijkste onderwerpen voor de remuneratiecommissie in 2023 waren:

- De werkgeversgesprekken en de bijbehorende voorbereiding en terugkoppeling naar de volledige raad.
- Selectie en benoeming nieuw lid RvT
- Evaluatie werving en selectieprocedure nieuw lid RvT.
- Herijking bezoldiging RvT in lijn met de adviesregeling VTOI-NVTK
- Bezoldiging en onkostenvergoeding van de bestuurder. Hiervoor is advies gevraagd bij Holla advocaten.

Er is gewerkt volgens het toezichtskader, de handreiking werkgeversgesprekken en het reglement remuneratiecommissie zoals in 2020/2021 vastgesteld.

Auditcommissie

De auditcommissie is in totaal 3 keer, in aanwezigheid van de bestuurder en de controller, bij elkaar geweest. Voor de bespreking van de jaarlijkse accountantscontrole en de opstelling van het Jaarverslag 2022 (inclusief jaarrekening), was Wijs Accountants bij het overleg aanwezig. Het Accountantsverslag 2022 is toen uitgebreid besproken. De auditcommissie heeft de raad positief kunnen adviseren.

Verdere agendapunten zijn geweest:

- Financiële tussentijdse rapportages
- Voorziening Groot Onderhoud (verwerkingswijze in de jaarrekening)
- Interne beheersing en risicomanagement
- Frauderisico
- Verhoogde energiekosten
- Ontwikkeling leerlingenaantal
- Huisvesting
- Begroting 2024-2028 (positief advies aan de raad)

Tijdens de gesprekken in de auditcommissie en ter voorbereiding op de reguliere vergaderingen van de raad is daarnaast aandacht geweest voor de rechtmatigheid van verwervingen en ook voor de doelmatige en rechtmatige aanwending van middelen binnen de stichting.

Commissie Kwaliteit

In deze commissie worden onderwerpen geagendeerd die te maken hebben met onderwijs, kwaliteit en innovatie. Het afgelopen jaar kwam de commissie 3 keer bij elkaar, steeds in aanwezigheid van de bestuurder en waar dat relevant was, werden thema's toegelicht door de verantwoordelijke (beleids)medewerker. Sommige onderwerpen werden ook geagendeerd voor een plenair gesprek in de Raad.

Focus in de agenda van de commissie blijven de kwaliteit van onderwijs (ook in relatie tot werkdruk en beschikbare middelen) en voldoende huidig en toekomstig personeel. Gespreksonderwerpen (uitgebreider beschreven in het verslag van de bestuurder) waren:

- In- en uitstroom, duurzame inzetbaarheid van medewerkers, de aanpak van het inwerkproces voor nieuwe medewerkers en de resultaten daarvan.
- De druk op de organisatie door merkbaar toegenomen aanmeldingen en de bekostiging wanneer die aanmeldingen direct na het meetpunt voor bekostiging komen (financiering en wachtlijst vraagstukken).
- De geprognoseerde en bijna astronomische groei in de regio, de daarmee gepaard gaande groei van leerlingaantallen en de impact daarvan op de behoefte aan ruimte en leerkrachten.
- Kennismaking met Felix en de wijze waarop deze robot wordt ingezet.
- Route naar goed, pedagogisch klimaat en veiligheid in brede zin.
- Project voor thuiszitters waarbij naast aandacht voor de inhoud ook de dilemma's die dat oproept als het gaat om bekostiging in combinatie met de knel van regelgeving.

De Raad van Toezicht in haar geheel

De raad heeft in 2023 6 maal een reguliere vergadering gehad, meestal in fysieke vorm en soms hybride. Tijdens deze vergaderingen waren regelmatig directeuren of andere medewerkers aanwezig om in gesprek te gaan over specifieke thema's. Het vooroverleg zonder de bestuurder vindt alleen plaats op speciaal verzoek van een van de leden. Naast de reguliere vergaderingen is er 2 maal een (thema) bijeenkomst geweest samen met de GMR en de directeuren. Buiten de vergaderingen vinden regelmatig werkbezoeken plaats.

Met de bestuurder en de controller werden onder meer de begroting en het concept-jaarverslag besproken. Naast aandacht voor rechtmatigheid werd ook aandacht gegeven aan de doelmatigheid van de besteding van middelen. De volgende vragen stonden daarbij centraal:

- Passen de uitgaven binnen het onderwijsdoel?
- Is er een zakelijk belang?
- Is er gepaste soberheid?
- Zijn er voor kosten gemotiveerde keuzes gemaakt?
- Zijn de kosten proportioneel in relatie tot de activiteiten?

Inzicht in het toezicht

Naast eerder gememoreerde werkzaamheden van de raad of voortvloeiend daaruit, zijn navolgende besluiten door de raad genomen.

20230216.01	De RvT geeft haar goedkeuring aan de benoeming van dhr. M. Lamers per 1 maart 2023.	Notulen RvT, 16-02-2023, punt 88
20230216.02	De WNT bepaling 2023 wordt door de RvT goedgekeurd.	Notulen RvT, 16-02-2023, punt 89
20230327.01	Procesafspraken vaststellen inz. opleidingsbudget RvT leden	Notulen RvT, 27-03-2023, punt 90
20230525.01	De RvT geeft haar goedkeuring aan de herbenoeming van mevr. Noot voor een 2e periode van 4 jaar (01-05-2027)	Notulen RvT, 25-05-2023, punt 91
20230525.02	De RvT geeft haar goedkeuring aan het Bestuursverslag inclusief Jaarrekening 2022	Notulen RvT, 25-05-2023, punt 92
20231005.01	De RvT stemt in met de continuering van de inzet van Crowe Foederer	Notulen RvT, 05-10-2023, 093
20231214.01	De RvT geeft haar goedkeuring tot het wijzigen van de Katholieke grondslag naar Algemeen Bijzonder.	Notulen RvT, 14-12-2023, 094
20231214.02	De RvT besluit hiermee om conform het VTOI-advies en gebruik makend van de formele indellingsklasse van SSOE de volgende stappen vanaf 1-1-2023 ev. toe te passen: Stap 1: 1 januari 2023 op 80% Stap 2: 1 januari 2024 op 85% Stap 3: 1 januari 2025 op 90% Stap 4: 1 januari 2026 op 95% Stap 5: 1 januari 2027 op 100%	Notulen RvT, 14-12-2023, 095
20231214.03	De bezoldiging voor 2023 wordt hiermee vastgesteld met de volgende bedragen (excl. reiskostenvergoeding en opleidingskosten): Lid : € 9.667,20 Voorzitter: € 14.500,00	Notulen RvT, 14-12-2023, 096
20231214.04	De RvT geeft haar goedkeuring aan de Begroting 2024 en Meerjarenbegroting 2024-2027.	Notulen RvT, 14-12-2023, 097
20231214.05	De RvT stemt in met de aanpassing Voorziening Groot Onderhoud conform de methode Activeren en Afschrijven (per 1 januari 2023).	Notulen RvT, 14-12-2023, 098

Functioneren en competentieontwikkeling van de Raad van Toezicht

De raad heeft begin 2023 haar eigen functioneren geëvalueerd in een lichte variant zonder externe begeleider. De bestuurder heeft input gegeven en een deel van het gesprek bijgewoond. Het heeft geresulteerd in een aantal verbeterpunten.

Ieder lid heeft de mogelijkheid om te werken aan zijn of haar professionalisering. Dat gebeurt actief en de resultaten daarvan worden jaarlijks vastgelegd in een PE-overzicht per lid.

Een lid bereikte in 2023 het einde van haar eerste termijn. In een evaluatie met de voorzitter is gesproken over de toegevoegde waarde voor de toekomst en is besloten tot herbenoeming. Dit is ook gedeeld met de GMR.

Werkgeverschap en beoordeling van de voorzitter van het college van bestuur

De remuneratiecommissie hanteert voor de periodieke gesprekken met de bestuurder de in 2021 vastgestelde handreiking waarin het gaat om een combinatie van ontwikkelingsgericht en evaluatief gesprek. Benchmark hierbij zijn de resultaatafspraken die jaarlijks met de bestuurder worden gemaakt.

De remuneratiecommissie evalueert na ieder gesprek het verloop van het gesprek: wat ging goed, wat kan beter? De remuneratiecommissie evalueert met de raad jaarlijks het proces: wat ging goed; wat kan beter; welke verbeteringen worden doorgevoerd?

Honorering van de Raad van Toezicht

De raad baseert zich bij de vaststelling van haar honorering op de jaarlijks vastgestelde WNT-richtlijnen voor de sector en betrok daarbij ook het advies van VTOI-NVTK van 2022. Hiermee heeft de RvT de honorering vanaf 2023 in lijn gebracht. Zie verder de WNT-informatie bij de jaarrekening.

Ondertekening

Mw. Dr. B.T.J. Hooghiemstra

Voorzitter Raad van Toezicht

Datum

Terugblik 2023

Vanaf het nieuwe schooljaar 2022-2023 heeft de GMR een nieuwe voorzitter in de naam van Jolanda Verhoeven, leerkrachtondersteuner op de Mytyschool. Een mooie uitdagende taak die ze in het jaar 2023 met goed gevolg heeft kunnen vormgeven.

Tegelijkertijd zijn ook twee nieuwe ouders gestart, en wel Tom van Koll (ouder van een leerling op de Mytyschool) en Armand Prumpeler (ouder van een leerling op de A. van Dijkschool).

In juni 2023 is afscheid genomen van Sita Strikwerda (ouder van een leerling, schoolverlater op de MBS Eindhoven). Sita heeft maar liefst 8 jaar een waardevolle rol vervuld bij de GMR. In het nieuwe schooljaar (vanaf september 2023) is haar plaats ingenomen door Robert Loots (ouder van een leerling op de MBS Eindhoven).

De GMR is dus vanaf het nieuwe schooljaar 2023-2024 weer voltallig van start gegaan en heeft zoals gebruikelijk weer kritisch gekeken naar alle documenten, verslagen, beleidstukken, etc.

Samenstelling GMR

De samenstelling van de GMR ziet er in 2023 als volgt uit:

Leden (personeelsgeleding):	Jolanda Verhoeven	Mytyschool Eindhoven
	Inge de Rooij	A. van Dijkschool
	Cora van Hoof	MBS Eindhoven
Leden (oudergeleding):	Tom van Koll	Mytyschool Eindhoven
	Armand Prumpeler	A. van Dijkschool
	Sita Strikwerda	MBS Eindhoven (t/m juni 2023)
	Robert Loots	MBS Eindhoven (vanaf september 2023)

De WMS

De wettelijke basis voor medezeggenschapsraden ligt vast in de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS). Voor organisaties met meerdere scholen is het verplicht om een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) in te stellen.

De GMR

Naast de drie MR-en (medezeggenschapsraden) van de Mytyschool, de MBS Eindhoven en de Antoon van Dijkschool bevindt zich op bestuursniveau een GMR. De afkorting GMR staat voor Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. De GMR is een beleidsorgaan dat zich bezighoudt met zaken die "bovenschools" geregeld zijn of die van belang zijn voor alle scholen of een meerderheid hiervan. De spelregels zijn vastgelegd in het GMR-reglement, het huishoudelijk reglement van de GMR en het medezeggenschapsstatuut van SSOE.

In de GMR van SSOE is elke school (elk BRIN-nummer) vertegenwoordigd met één lid uit de oudergeleding en één lid uit de personeelsgeleding. De leden stemmen 'zonder last of ruggespraak', maar kunnen in voorkomende gevallen wel besluiten hun achterban te raadplegen. De plaats waar de GMR en de bestuurder elkaar formeel ontmoeten, is de overlegvergadering. Zowel de GMR als de

bestuurder kunnen hun voordeel doen met deze vergadering. Voor de GMR is het overleg de belangrijkste kans om invloed uit te oefenen op het beleid en op besluiten in voorbereiding. Voor de bestuurder is het een unieke kans om kennis te nemen van de meningen van de medewerkers en ouders. Als de bestuurder zich weet te verzekeren van de steun van de raad, staat hij sterker in het doorvoeren van gewenste veranderingen. Dit zorgt dan ook voor een groter draagvlak in de organisatie. De GMR heeft een apart vooroverleg om de overlegvergadering met de bestuurder voor te bereiden. In 2023 heeft er vijfmaal een overlegvergadering plaatsgevonden.

In 2023 heeft de GMR ingestemd met:

- continuering Flankerend beleid
- verhoging jaarlijkse vergoeding leden GMR
- klachtenregeling SSOE
- klokkenluidersregeling SSOE
- het bestuursformatieplan SSOE 2023-2024
- beleid PAGO
- regeling aanbod mobiele telefonie
- wijziging Katholieke grondslag SSOE
- de protocollen:
 - preventieve aanpak ter voorkoming van discriminatie
 - omgaan met discriminatie
 - middelengebruik en -bezit

In 2023 heeft de GMR niet ingestemd met:

- het protocol Social Media; afgesproken is dit protocol in behandeling te nemen na ontvangst van de up-to-date zijnde integriteitscode waarnaar herhaaldelijk wordt verwezen.

In 2023 heeft de GMR positief advies gegeven over:

- vakantieregeling 2023-2024

Andere belangrijke gespreksonderwerpen van de GMR in 2023

Naast de advies- en instemmingsplichtige onderwerpen heeft de GMR met de bestuurder ook tal van andere onderwerpen besproken, waaronder:

- Aandachtspunten GMR uit het medezeggenschapsstatuut SSOE
- Ontwikkelingen Brainport
- Verhoging reiskosten medewerkers
- Aanvraag zorgarrangementen
- Inrichting managementstructuur
- Management MBS Eindhoven
- Beleid Burgerschapsonderwijs
- Veiligheidsbeleid
- Subsidieaanvraag basisvaardigheden
- Kwaliteitsbeleid
- Jaarrekening en jaarverslag SSOE 2022
- Continuering arbeidsmarkttoelage

- Financiële managementrapportage jan-juni 2023
- Een vast agendapunt is 'stand van zaken scholen'. Tijdens dit punt wordt informatie uitgewisseld over de drie afzonderlijke scholen MBS Eindhoven, Mytyschool en A. van Dijkschool.
- Nog een vast agendapunt is ontwikkelingen bij:
 - Externe Dienst
 - Route040
 - Autisme Steunpunt
 - Stafbureau

De GMR in contact met:

De Raad van Toezicht

Begin 2023 hebben Sita Strikwerda en Inge de Rooij namens de GMR deelgenomen aan de sollicitatiecommissie voor een nieuw lid Raad van Toezicht. Michel Lamers is benoemd en is belast met de portefeuille financiën. Conform de Wet Versterking Bestuurskracht Onderwijsinstellingen heeft de GMR tweemaal per jaar overleg met de toezichthouders. Vanwege de start van twee nieuwe directeuren is in juli 2023 gekozen voor een gezamenlijke informele afsluiting van het schooljaar met een kookworkshop op de Mytyschool. Aanwezig waren de leden van de Raad van Toezicht, de leden van de GMR, de bestuurder en de twee nieuwe directeuren. Tijdens de kookworkshop zijn mooie gesprekken tot stand gekomen die gezorgd hebben voor een nadere kennismaking met de twee nieuwe directeuren en voor een onderlinge verbinding tussen de leden van de verschillende overlegorganen. In november 2023 vond er een themabijeenkomst plaats met de Raad van Toezicht, de bestuurder, de twee directeuren, interim directie van de MBS en de GMR over de missie, leidende principes en gedragsankers binnen SSOE.

De MR-en

Ook de verbinding met de MR-en vindt de GMR belangrijk. Onder leiding van de ambtelijk secretaris van de GMR heeft er op 1 maart 2023 een bijeenkomst plaatsgevonden tussen de MR – GMR, waarbij aandacht is besteed aan de basiskennis, verhouding en verbinding MR – GMR en het opstellen van een activiteiten-/ jaarplan. Onder leiding van het CNV hebben de GMR en de MR-en de gezamenlijk training 'Hoe beoordeel en adviseer je?' gevolgd. In mei vond het eerste deel plaats en in oktober het tweede deel. Een gezamenlijke training heeft als grote voordeel dat je elkaar kunt informeren over hoe de medezeggenschap op de afzonderlijke scholen wordt vormgegeven. Op deze manier kun je van elkaar leren.

De arbo-arts en de preventiemedewerker

De Arbowet bevordert het contact tussen de GMR, de arboarts en de preventiemedewerker. Bij aanvang van het nieuwe schooljaar heeft de GMR jaarlijks een gesprek met de bedrijfsarts en de preventiemedewerker. Tijdens dit gesprek is kennisgemaakt met Martijn Burg, de nieuwe bedrijfsarts.

Er is o.a. gesproken over:

- De ziekteverzuimcijfers
- Stand van zaken RI&E
- Arbeidsomstandigheden spreekuur

Bezoek Arbeidsinspectie

Vanuit de Arbeidsinspectie was SSOE uitgekozen voor een monitoronderzoek. Dat is een onderzoek waarbij de arbeidsomstandigheden in kaart worden gebracht en om te kijken of de arboverplichtingen worden nageleefd. Op 19 september 2023 heeft Armand Prumpeler namens de GMR deelgenomen aan het gesprek met de Arbeidsinspectie. Geconcludeerd is dat SSOE de zaken goed op orde heeft met een klein aandachtspuntje ten aanzien van biologische agentia.

Zelfevaluatie GMR

Om het proces en de werkwijze te optimaliseren evalueert de GMR aan het einde van ieder schooljaar zijn eigen functioneren.

Ondersteuning GMR

De GMR wordt ondersteund door een onafhankelijk, externe ambtelijk secretaris. Na iedere overlegvergadering met de bestuurder verzorgt zij niet alleen een verslag, maar ook een GMR-bulletin voor alle medewerkers. Het bulletin wordt, evenals de agenda van de GMR, op intranet geplaatst. Tevens wordt van ieder schooljaar een jaarverslag gemaakt.

Verbonden partijen

SSOE: Partner(s) in Expertise

SSOE is een expertisecentrum en verzorgt gespecialiseerd onderwijs en begeleiding aan kinderen en jongeren met ernstige en complexe beperkingen. SSOE is voor het reguliere onderwijs, collega-scholen, zorginstellingen en ouders een onmisbare partner. SSOE beschikt over een brede expertise voor de begeleiding van leerlingen van 4 tot 20 jaar. Onze aandachtsgebieden zijn: cognitie & gedrag, taal & communicatie en motoriek, autisme en ernstig zieke kinderen. SSOE werkt gestructureerd en doelgericht aan de toekomst van iedere leerling. Er wordt toegewerkt naar het behalen van een diploma of (deel) certificaten, het doorstromen naar een vervolgonderwijs, het verkrijgen van een sociaal netwerk, het vinden van werk, zelfstandig kunnen wonen en/of het vinden van een dagbesteding.

SSOE stelt de kracht en het talent van haar leerlingen en medewerkers centraal. Met toewijding brengt zij die kracht naar boven en versterkt die. Daarbij verleggen ze op vele vlakken telkens weer grenzen. De teams worden uitgedaagd en gestimuleerd in hun professionele ontwikkeling. Ze krijgen daartoe veel ruimte voor eigen keuzes. Een intensief leiderschapstraject, mede vanwege wisselingen in de schoolleiding heeft geleid tot een mooi verbindend proces, een hernieuwde visie en de leidende principes. Binnen SSOE heerst een goede sfeer waarin collega's elkaar ondersteunen en van elkaar leren. Verbinding betekent dat SSOE zowel intern (collega's onderling) als extern (met reguliere scholen en ketenzorginstellingen) partnerschappen aangaat. Zo kan ze nog beter in de behoeften van haar leerlingen voorzien en hen perspectief bieden op een zo volwaardig mogelijk mens-zijn én een plaats in de maatschappij.

Belanghebbenden

SSOE hecht veel waarde aan een goede samenwerking met partners in onderwijs en zorg.

SSOE is lid van:

- De PO-Raad.
- Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs.
- VOS-ABB.

SSOE heeft een samenwerkingsovereenkomst met een aantal zorginstellingen (AWBZ) ten behoeve van het zorg-onderwijsaanbod aan de leerlingen van:

- Blixembosch (Libragroep);
- LUNET-zorg;
- ORO;
- Stichting Milo
- Maatzorg Brabant

SSOE heeft een samenwerking ten behoeve van integratieklas / medium-arrangement met:

- NOVALIS College Eindhoven (Blauwe Bloem-zmlk); in het kader hiervan heeft SSOE een [nevenvestiging van de MBS](#) gerealiseerd in het Novalis College.

SSOE participeert in:

- SWV (Samenwerkingsverband) Passend Onderwijs Helmond/Peelland PO;
- SWV Passend Onderwijs Helmond/Peelland VO;
- SWV Passend Onderwijs Eindhoven PO;
- SWV Passend Onderwijs VO Eindhoven/ De Kempen;
- SWV Passend Onderwijs PO De Kempen;
- SWV Passend Onderwijs Oss Uden Veghel PO;
- SWV Passend Onderwijs Weert PO;
- SWV Passend Onderwijs Weert VO;
- LEA (Lokale Educatieve Agenda) Eindhoven 12- / 12+;
- Bestuurlijk Overleg Helmondse Scholen.

SSOE is aangesloten bij de volgende netwerken/ ketenzorg verbanden:

- SVA (Samenwerkingsverband Autisme) Zuid Oost Brabant in het regionaal Convenant Autisme;
- Netwerk arbeidstoeleiding VSO-PRO.

SSOE had in 2023 een dienstverleningsovereenkomst met:

- Arbo Unie (Bedrijfsgezondheidszorg);
- MEE; schoolmaatschappelijk werk MBS;
- Blixembosch (Libragroep); fysiotherapie / ergotherapie;
- ORO, naschoolse opvang, OZG+ project.

Er zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten met

- Stichting LinQ in Deurne over de overgang van jongeren in zorg, naar onderwijs.
- Stichting Veldvest, de Combinatie Jeugdzorg en BijPuur, in het kader van Route040.

Jaarverslag externe vertrouwenspersonen en klachtenbehandeling

SSOE hecht veel waarde aan het welbevinden van medewerkers, leerlingen en ouders en heeft daartoe veel aandacht voor een goede en zorgvuldige procedures in geval er dingen niet lopen zoals zou moeten. Daartoe heeft elke school interne vertrouwenspersonen en werken we met een onafhankelijke partner als externe vertrouwenspersoon. We werken sinds 2021 samen met Vertrouwenswerk.nl. Hieronder volgt het jaarverslag van vertrouwenswerk.

Vertrouwenspersoon Roy Ploegmakers

Vertrouwenspersoon Annelies de Waal

Terugblik op 2023

Samenwerking

Vanuit Vertrouwenswerk.nl willen wij waar mogelijk de-escalerend werken en contact hebben als de situatie hier om vraagt. Om die reden blijven wij als externe vertrouwenspersonen investeren op de korte lijnen met de interne vertrouwenspersonen, directie en het bestuur.

Eenmaal per jaar hebben we een bestuursoverleg om onze samenwerking te bespreken. We ontvangen graag feedback op onze aanpak en werkwijze. Uiteraard mag dit ook door het jaar heen als er vragen zijn.

Daarnaast kunnen we aansluiten bij een directieoverleg en organiseren we netwerkbijeenkomsten voor de interne vertrouwenspersonen. De inhoud van deze bijeenkomsten wordt gevuld op vraag van de vertrouwenspersonen zelf. Dit is vaak het bespreken van actualiteiten, casuïstiek, de wet- en regelgeving opfrissen.

De opkomst van de netwerkbijeenkomsten is heel goed. De interne vertrouwenspersonen zijn altijd met minimaal een per school aanwezig. Daarnaast vragen ze zelf jaarlijks om een gehele dag, wat wordt gefaciliteerd door SSOE. Hierin mogen de interne vertrouwenspersonen meedenken over de inhoud en wordt naast het opfrissen van onderwerpen ook een stuk diepgang gezocht.

Er zijn in 2023 geen klachten binnen gekomen. Wel is er, meer dan in andere jaren contact geweest en zijn er vragen gesteld, gesprekken gevoerd en adviezen gegeven. In geen enkel geval heeft dat geleid tot verdere stappen en procedures. De meeste zaken betroffen situaties tussen collega's onderling, in enkele gevallen tussen een leidinggevende en een medewerker. Er was een casus van een ouder die het niet eens was met de bejegening van zijn kind en er was een casus die speelde tussen leerlingen. In totaal kwam het tot een 20-tal gesprekken en interventies. Dat is meer dan in de afgelopen jaren.

De klachtenregeling van SSOE is [hier](#) te vinden

Geschillencommissie Passend Onderwijs

Er zijn in 2023 geen zaken geweest voor de geschillencommissie.

2. Verantwoording van het beleid

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording over het beleid van het bestuur. Het is opgedeeld in vier paragrafen over de verschillende beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, Personeel & professionalisering, Huisvesting & facilitaire zaken en Financieel beleid. Het hart van deze paragrafen wordt gevormd door de verantwoording over de gestelde doelen, de behaalde resultaten en de mogelijke vervolgstappen. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op de risico's en risicobeheersing.

Onderwijs & kwaliteit

Onderwijskwaliteit

Onze missie is tegelijk leidraad voor onze kwaliteitsdoelstellingen. Wij leiden kinderen op voor een zo zelfstandig mogelijke plek in de maatschappij. Dat doen we in de domeinen Leren, Wonen, Werken en Vrije tijd en Burgerschap. De indicatoren uit het inspectiekader zijn leidend voor de basiskwaliteit. Deze zijn op elke school aangevuld met onze zogenaamde eigen aspecten van kwaliteit, bovenop de basiseisen die de wet en de onderwijsinspectie aan ons stellen. We volgen voor de leerlingen in principe de kerndoelen basisonderwijs voor de leerlingen die daartoe in staat zijn of de (CED)leerlijnen voor ZML in de andere gevallen. Alle leerlingen van SSOE hebben een individueel Ontwikkelingsperspectief (OPP). In 2023 hebben we de leerlijnen zo goed mogelijk gevolgd.

Zicht op onderwijskwaliteit

Door onze interne verantwoordingscyclus werken we aan het inzichtelijk houden van onze kwaliteit. Leraren hebben daarin de sleutelrol. Zij evalueren, op basis van o.a. toetsen de opbrengsten, deze worden besproken in teams en op schoolniveau. Ook monitoren we nog minstens twee jaar uitgestroomde leerlingen. In het voorjaar en het najaar houdt het bestuur een overleg met alle leden van MT en directies en daar wordt gesproken over opbrengsten, resultaten, ambities en kwaliteit. Daarbij leren we met en van elkaar. In 2019 is gestart met de ontwikkeling van een systeem van interne audits. Het systeem dat we daarvoor gebruiken is ook in 2023 verder doorontwikkeld en verbeterd. Tevens is de procedure rondom het afnemen van de audits geëvalueerd en aangepast. De opgeleide auditoren hebben inmiddels goed ervaring kunnen opdoen. De uitvoering van de audits vindt nu cyclisch plaats. De eerste audits in 2021, gaven geen aanleiding tot grote veranderingen. Wel vonden we verbeterpunten die we in 2022 en 2023 hebben aangepakt en in vervolgaudits worden gemonitord. Op elke school zijn in 2023 (deel) audits afgenomen. Die geven geen aanleiding tot zorg. Nergens worden zaken als onvoldoende gesignaleerd, wel zijn er uiteraard verbeterpunten. De auditrapportages worden ook aan de onderwijsinspectie beschikbaar gesteld.

Werken aan onderwijskwaliteit

Onze interne audits worden gehouden door eigen medewerkers en uitgevoerd op een collega-school. Ook kan de school zelf het instrument gebruiken om de eigen ontwikkeling te monitoren. De audit wordt in basis gevormd door de indicatoren van het inspectiekader, te verwerken tot aspecten waaruit die kwaliteit blijkt. Wij maken gebruik van drie methodes, te weten observaties, interviewvragen en documentanalyses. Aangevuld met gesprekken met leerlingen en met ouders. De gedachte erachter is dat als een school in staat is aspecten van kwaliteit zichtbaar te maken, er goed

over kan vertellen en het in documenten is terug te lezen, dit een goede basis van kwaliteit garandeert. Deze gedachtegang hebben we ingebouwd in een in eigen huis ontwikkelde applicatie die gebruikt wordt door de auditors en resulteert in een rapportage, waarin de school kan zien waar ze staat. Tijdens de audits bezoekt het auditteam, groepen, worden documenten beoordeeld, en wordt met medewerkers, leerlingen en ouders gesproken. Onderstaande afbeeldingen komen uit de applicatie.

Wijze *

- ☐ Observatie
☐ Documentatie
☐ Interview
☐ Vragen aan leerlingen
☐ Vragen aan ouders

Terug

Selecteer de processen waarop u wilt auditen. U krijgt vervolgens de lijst met alle indicatoren die onder dit proces vallen.

Proces

- ☒ OP1 Aanbod
☒ OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
☒ OP3 Pedagogisch en Didactisch handelen
☒ OP4 Onderwijstijd
☒ VS1 Veiligheid
☒ VS2 Pedagogisch klimaat

Terug

Verder

Code	Indicator	Score	Opmerking/ maatregel ter verbetering. (Deze tekst wordt ook opgenomen in de rapportage)
OP1	Is de leeromgeving passend voor de groep leerlingen?	☐ Onvoldoende ☒ Voldoende ☐ Goed	Plaats hier uw opmerking
OP1	Beschikt de leraar over voldoende goede leermiddelen.	☐ Onvoldoende ☒ Voldoende ☐ Goed	Plaats hier uw opmerking
OP1	Zijn de doelen in het OPP zichtbaar tekend voor het handelen van de begeleiders?	☐ Onvoldoende ☒ Voldoende ☐ Goed	Plaats hier uw opmerking
OP2	Verzamelen de begeleiders informatie om de ontwikkeling van een leerling te kunnen vaststellen?	☐ Onvoldoende ☒ Voldoende ☐ Goed	Plaats hier uw opmerking
OP3	Maakt de leraar effectief gebruik van de leermiddelen?	☐ Onvoldoende ☒ Voldoende ☐ Goed	Plaats hier uw opmerking
OP3	Is de leerzaming zichtbaar voor leerlingen?	☐ Onvoldoende ☒ Voldoende ☐ Goed	Plaats hier uw opmerking
OP3	Houdt de leraar in het lesaanbod rekening met de verschillende leerlingen in de klas?	☐ Onvoldoende ☒ Voldoende ☐ Goed	Plaats hier uw opmerking
OP3	Worden leerlingen geïmmuneert om mee te doen?	☐ Onvoldoende ☐ Voldoende ☒ Goed	Plaats hier uw opmerking

Onderwijsproces

Schoolklimaat

Onderwijsresultaten

Kwaliteitszorg

We zijn trots op deze eigen ontwikkeling. De applicatie is overigens beschikbaar voor de hele sector.

Onze ambitie om het predicaat “goed” te willen krijgen is door wetgeving onmogelijk geworden. Dat wil niet zeggen dat wij met een zesje tevreden zijn. We blijven gaan voor zo goed mogelijk onderwijs, ook als de inspectie dat niet meer mag belonen met een goed oordeel.

Ook in 2023 zijn stappen gezet om onze kwaliteitsambities te monitoren met Zinus-Kwaliteit. We hebben daarin onze ambities opgeschreven en zullen dit systeem gebruiken om aan onze medewerkers, ouders en partners te vragen of ze ons zien doen wat we beloven. De ambities worden op stichtingsniveau en daarna op schoolniveau besproken, concreet gemaakt en vastgelegd. Dit systeem gaat onze ouder-, leerling- en personeelstevredenheidsonderzoeken vervangen.

Onze ambities zijn als volgt verwoord:

- **Onderwijskwaliteit:**
 - o Wij bieden onze leerlingen aantoonbaar het beste onderwijs van Nederland, onze scholen hebben tenminste het predicaat goed.
- **Werkgeverschap:**
 - o Elke medewerker neemt vanuit een actieve houding, verantwoordelijkheid voor eigen- en teamontwikkeling, wordt daartoe gefaciliteerd en voelt zich erkend en gewaardeerd.
- **Samenwerking:**
 - o Wij delen actief onderling onze expertise en met externe partners en hebben dat geformaliseerd.

In 2022 is dit systeem verder op alle scholen ingevoerd en aangevuld en zijn de eerste kwaliteitsvragenlijsten uitgezet. <https://zinus.nl/>

Onderwerp	Ambitie 1	Ambitie 2	Ambitie 3	Ambitie 4	Ambitie 5
Goed werkgeverschap	De Medische School is een stabiele organisatie waarin het duidelijk is wat de verwachtingen zijn en voor medewerkers zijn.	Medewerkers krijgen voldoende mogelijkheden om hun eigen werk en als team te organiseren.	Medewerkers hebben de mogelijkheid om hun eigen werk en als team te organiseren.	Medewerkers hebben de mogelijkheid om hun eigen werk en als team te organiseren.	Elke medewerker neemt vanuit een actieve houding, verantwoordelijkheid voor eigen- en teamontwikkeling, wordt daartoe gefaciliteerd en voelt zich erkend en gewaardeerd.
details bekijken					
Onderwijskwaliteit	Wij bieden de beste kwaliteit van onderwijs.	Wij betrekken onze leerlingen en medewerkers in het proces van verbetering van de kwaliteit van onderwijs.	Wij zijn innovatief en durven dingen anders te doen.	Wij zijn innovatief en durven dingen anders te doen.	Wij hebben een uitstekende reputatie voor de kwaliteit van ons onderwijs.
details bekijken					
Externe samenwerking	Wij hebben onze omgeving en bieden ook een passend aanbod aan onze omgeving.	Wij hebben een relatie met de omgeving en op te bouwen.	Wij hebben een relatie met de omgeving en op te bouwen.	Wij hebben een relatie met de omgeving en op te bouwen.	Wij hebben een relatie met de omgeving en op te bouwen.
details bekijken					

Hoe verantwoordt het bestuur zich over de onderwijskwaliteit?

Uiteraard is het onze taak om meervoudig, dus intern en extern ons te verantwoorden. Dat doen we onder andere in dit jaarverslag. Maar ook naar onze ouders, in de schoolgidsen, naar de intern toezichthouders, de medezeggenschapsorganen en naar relevante stakeholders. Denk daarbij aan Samenwerkingsverbanden passend onderwijs, gemeenten etc. Ook op platforms als scholenopdekaart.nl zijn onze scholen terug te vinden. SSOE wordt daarbij goed gewaardeerd als meedenkend partner die haar opdracht serieus neemt. Ook de als eerder gememoreerde interne audits maken deel uit van onze verantwoording. Intern naar elkaar, naar de toezichthouder en naar de onderwijsinspectie. We staan in 2023 op de rol voor een bestuurlijke visitatie vanuit de PO-Raad.

Als we kijken naar de ontwikkelingen in de bevraging van de onderwijsinspectie dan zien we dat ruim 90% van de leerlingen uitstroomt in lijn met hun ontwikkelperspectief. Datzelfde percentage zien we bij de plaats bestendinging. De uitstroom in relatie tot IQ laat een wat wisselender beeld zien over de scholen. Dat heeft ook te maken met het feit dat veel van onze leerlingen multi problematiek hebben en ondanks misschien een hoger IQ toch niet of moeilijk tot leren komen.

Uitstroom

Elk jaar stromen er leerlingen uit ons onderwijs. Onderstaand overzicht geeft de vervolgbestemming aan. We monitoren de bestendinging van deze leerlingen nog twee jaar na het uitstromen. Dat doen we middels Attrack.

De uitstroombgegevens gedurende het schooljaar zijn opgenomen in Tabel 5. In deze tabel zien alle leerlingen verwerkt die langer dan 6 weken op een van onze school verbleven.

Bron: Attract

Uitstroombgegevens schooljaar 2022-2023

Totaal SO		Totaal VSO	
vso dagbesteding belevingsgericht	3	reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie	12
speciaal onderwijs (so)	5	beschut werk / beschermde werkomgeving / dagbesteding activerend / arbeidsmatige dagbesteding	40
vso dagbesteding arbeidsmatig	12	vso dagbesteding belevingsgericht	1
vso dagbesteding activerend	3	praktijkonderwijs	1
vso arbeid / praktijkgericht onderwijs	30	middelbaar beroepsonderwijs niveau 1	2
regulier basisonderwijs (ba/bao)	4	middelbaar beroepsonderwijs niveau 2	1
zorg/behandeling zonder onderwijs	1	middelbaar beroepsonderwijs niveau 3 & 4	4
vso vmbo bbl + kbl	1	zorg/behandeling zonder onderwijs	1
vso vmbo gl + tl	4	thuiszitter met leerplichtonthefing	1
buitenland	1	vso arbeid / praktijkgericht onderwijs	1
onbekend	1	zorg/behandeling zonder onderwijs	1
		buitenland	2
		onbekend	1
Totaal SO	65	Totaal VSO	68
Antoon van Dijk school SO		van Dijk college	
vso dagbesteding belevingsgericht	1	reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie	7
vso dagbesteding activerend	2	beschut werk / beschermde werkomgeving / dagbesteding activerend / arbeidsmatige dagbesteding	13
vso dagbesteding arbeidsmatig	3	middelbaar beroepsonderwijs niveau 1	2
vso arbeid/praktijkgericht onderwijs	14	zorg/behandeling zonder onderwijs	1
regulier basisonderwijs (ba/bao)	1		
Totaal Antoon van Dijk school SO	21	Totaal van Dijk college VSO	28
MBS Eindhoven SO		MBS Eindhoven VSO	
vso dagbesteding belevingsgericht	2	reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie	5
speciaal onderwijs (so)	3	beschut werk / beschermde werkomgeving / dagbesteding activerend / arbeidsmatige dagbesteding	16
vso dagbesteding arbeidsmatig	6	vso dagbesteding belevingsgericht	1
vso dagbesteding activerend	1	praktijkonderwijs	1
vso arbeid / praktijkgericht onderwijs	6	thuiszitter met leerplichtonthefing	1
regulier basisonderwijs (ba/bao)	3	buitenland	2
zorg/behandeling zonder onderwijs	1		
buitenland	1		
Totaal MBS SO	23	Totaal MBS VSO	26
Mytyschool Eindhoven SO		Mytyschool Eindhoven VSO	
speciaal onderwijs (so)	2	vso arbeid / praktijkgericht onderwijs	1
vso dagbesteding arbeidsmatig	3	middelbaar beroepsonderwijs niveau 1	1
vso arbeid / praktijkgericht onderwijs	10	middelbaar beroepsonderwijs niveau 2	1
vso vmbo bbl + kbl	1	middelbaar beroepsonderwijs niveau 3 & 4	4
vso vmbo gl + tl	4	arbeidsmatige dagbesteding	6
onbekend	1	onbekend	1
Totaal Mytyschool SO	21	Totaal Mytyschool VSO	14

Uiteraard is de uitstroom per schoolsoort verschillend en afhankelijk van de doelgroep. Onze ambitie is om leerlingen een zo passend mogelijke uitstroom plek te bieden. Van de ruim 70 VSO-leerlingen die uitstroombden, is het slechts in een enkel geval niet gelukt om een passende plek te vinden. De oorzaak zit doorgaans in de complexiteit van de ondersteuningsvraag. Alle leerlingen in de leertroute arbeid dan wel arbeidsmatige dagbesteding zijn door ons toe geleid naar een passende werkplek. SSOE heeft sinds dit jaar ons ATC getransformeerd naar een centrum, samen met partners uit onderwijs, jeugdzorg en bedrijfsleven, waar leerlinggericht (arbeids)vaardigheden worden geleerd: Route040, Werken aan je toekomst! (route040.nl) Er zijn vele contacten met bedrijven en instellingen waar we op dit vlak mee samenwerken. Bedrijven brengen werk naar Route040, bieden leerlingen arbeidsoriëntatie en stageplekken of bieden onze leerlingen een werkplek, al dan niet beschut. Nagenoeg alle leerlingen vallen in het doelgroepenregister. Een prachtig succes, een unieke samenwerking en daar zijn we trots op.

Inspectie

In 2019 is de onderwijsinspectie voor een vierjaarlijks onderzoek op alle scholen van SSOE geweest. Op alle indicatoren van het inspectiekader is de beoordeling "voldoende". Het was en is ons doel om op alle scholen tenminste voldoende te scoren op de indicatoren. Dat doel is dus bereikt. Voor meer informatie verwijzen wij naar onze meest recente rapporten op de site van de onderwijsinspectie.

Ook in 2023 zijn er door de onderwijsinspectie een aantal themaonderzoeken uitgevoerd. Alle onderzoeken toonden aan dat wij aan de gestelde eisen voldoen.

Passend onderwijs

Passend Onderwijs is en blijft van grote invloed op de gang van zaken bij SSOE. We zijn bestuurlijk aangesloten bij acht samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Dat brengt een behoorlijke bestuurlijke complexiteit, drukte en onvoorspelbaarheid met zich mee. Denk alleen al aan de gemiddeld acht tot tien bijeenkomsten per samenwerkingsverband per jaar, maar ook de grote verschillen in procedures, beleid, administratieve processen en communicatie. Sinds 2018 is het aantal leerlingen op onze scholen fors toegenomen. Een trend die nog niet stopt in 2023. Zoals eerder aangegeven, in het voorwoord, kunnen we deze groei, met de huidige bekostigingssystematiek niet faciliteren en daarom werken we sinds de zomer van 2023 met een leerlingstop.

In 2022 deden we onderzoek naar de redenen van de sterke groei in SO. In ons bestuursverslag van 2022 hebben we daar uitgebreid over geschreven. De uitkomsten van het onderzoek zijn breed gedeeld, zowel in onderwijs, als ambtelijk, met de wethouders en ambtenaren van de gemeenten. Ook de Brainport bedrijven zijn inmiddels betrokken. Een regiegroep is ingericht om regio breed dit groeiende probleem het hoofd te gaan bieden. Dat heeft geleid tot een vervolgonderzoek en een inmiddels breed gedragen plan van aanpak dat door de gehele Brainportregio voor PO en VO is omarmd. Vele initiatieven worden er nu opgezet door de diverse scholen en besturen. In november 2023 is er op initiatief van SSOE een breed regionaal congres geweest in Eindhoven, daar is de regiegroep opgevolgd door een brede bestuurlijke taskforce, met vertegenwoordigers uit onderwijs, jeugdzorg, kinderopvang, wethouders en beleidsambtenaren van diverse gemeenten en het bedrijfsleven. De opdracht van deze groep is om de voortgang op de gemaakte beleidslijnen te concretiseren, te monitoren en te evalueren. Deze taskforce gaat in 2024 van start. Vertegenwoordigers van OCW waren aanwezig bij het congres in november. Het voert in het kader van dit verslag te ver om er uitgebreider op in te gaan, maar we zijn uiteraard bereid om vragen te beantwoorden mocht daar behoefte aan zijn.

Verantwoording middelen

Wij krijgen in principe alleen middelen vanuit passend onderwijs, voor leerlingen die bij ons onderwijs volgen. Ofwel alleen voor de prestatie die we leveren, krijgen we geld. Dat is anders dan reguliere onderwijsinstellingen, die op basis van aantal leerlingen de middelen voor lichte en zware ondersteuning vanuit de samenwerkingsverbanden krijgen doorgestort en daarop zelf beleid mogen maken. In hoofdstuk drie van dit verslag is de cijfermatige verantwoording weergegeven van onze activiteiten. Op deze plek beperken we ons tot de achtergronden.

Achtergronden bij de cijfers

Veel samenwerkingsverbanden in deze regio hebben de afgelopen jaren kritisch gekeken naar en bezuinigd op het afgeven van TLV's met een hogere categorie en de grenzen voor afgifte TLV's voor leerlingen ouder dan 18 jaar aangescherpt. Zo krijgen we steeds moeilijker een categorie hoog toegekend, in plaats daarvan vaker de categorie midden al dan niet met een arrangement. Dat klinkt mooi, maar betekent eenvoudigweg dat de basis van onze inkomsten onzekerder worden en dat de kinderen hier een nadelig effect van ondervinden.

De instroom van leerlingen uit het regulier onderwijs, kende een forse piek rond de zomer, waardoor het dit jaar extra lastig was om alle leerlingen tijdig toe te laten in een passende groep. Zeker ook gezien de behoorlijke groei is het een flinke inspanning geweest om dit toch te realiseren.

Sociale Veiligheid

Veiligheid op school is voor SSOE een belangrijk aandachtspunt. Zowel Fysieke en Sociale Veiligheid krijgen doorlopend aandacht. Elke school maakt veel werk van de uitvoering van ons vigerende beleid op dit gebied.

- Elke school heeft interne vertrouwenspersonen voor leerlingen, personeel en ouders.
- Er zijn onafhankelijke externe vertrouwenspersonen die er zijn als er zich problemen voordoen. (zie jaarverslag EVP)
- Veel belangrijker echter vinden we voorkomen van onveilige situaties. Dat doen we op diverse manieren. Zo werken onze scholen met een brede aanpak waarin medewerkers leren mogelijke escalaties vroeg te herkennen en te de-escaleren. Op het VSO werken we met M5, een methode waarin leraren, leerlingen en ouders situaties kunnen melden en met het beeld dat daaruit voortkomt kunnen functionele sociale patronen worden herkend en disfunctionele patronen worden aangepakt. Onze schoolmaatschappelijk werker heeft hier een belangrijke rol in.
- SSOE staat open voor elke diversiteit, gender, gezindte, herkomst. Iedereen is gelijkwaardig en we staan voor gelijke kansen.
- In 2023 is het veiligheidsbeleid van SSOE herzien, geactualiseerd en vastgesteld.
- Onze scholen doen mee met projecten als lentekriebels, veilige school en paarse vrijdag.
- Elke school heeft een opgeleide anti-pestcoördinator.
- De leerlijn Burgerschapsonderwijs is in ontwikkeling en wordt ingevoerd. Voor (V)SO scholen is het daarbij zoeken naar wat onze leerlingen aankunnen op dit gebied. Voor een deel van de leerlingen is dat vergelijkbaar met wat in het regulier onderwijs gangbaar moet zijn, voor met name EMB leerlingen is dat een grotere zoektocht.

Het talent van onze kinderen blijft het uitgangspunt van ons handelen en talent is niet gebonden aan gender of herkomst. Op dit moment worden alle aspecten van het veiligheidsbeleid geëvalueerd en geactualiseerd. De medezeggenschapsraden zijn hier nauw bij betrokken.

2.2 Personeel & professionalisering

Doelen en resultaten

Ook in 2023 is het ons gelukt om onze vacatures ingevuld te krijgen met goed personeel. Dat ging niet zonder inzet van P&O, staf, bestuur, directie en medewerkers. Deze gezamenlijke inspanning heeft geleid tot 39 medewerkers. Alle gestarte medewerkers komen in aanmerking voor een vast contract.

We bevragen nieuwe medewerkers een aantal maanden na de start van hun werk bij SSOE naar hoe ze de introductie, begeleiding en het inwerken hebben ervaren. 34 nieuwe medewerkers hebben de vragen beantwoord. Concreet waren de vragen en antwoorden:

- Welk cijfer geef je de eerste dag bij SSOE? Dit werd gemiddeld beoordeeld met een 7.8.
- Hoe beoordeel je de eerste 120 dagen bij SSOE? Dit werd gemiddeld beoordeeld met een 7,6.
- De vraag zijn je verwachtingen uitgekomen, beantwoordde 100% met "ja".

De conclusie is dat het ons goed lukt om nieuwe collega's een warm welkom te bieden en ze op een goede manier te begeleiden in hun eerste periode.

Komend jaar gaan we onze on-boarding evalueren en waar nodig verbeteren.

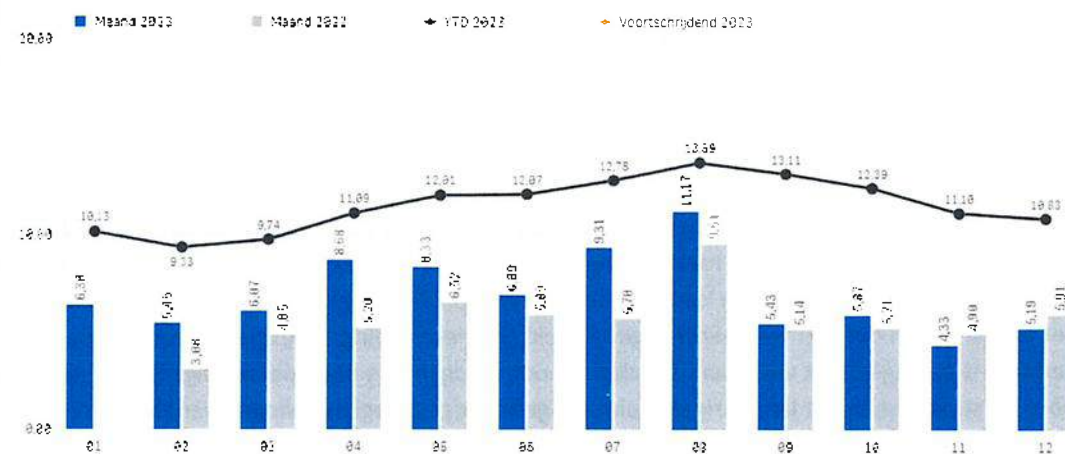
Personeel en Organisatie

In 2023 voelt de coronapandemie als verleden tijd. Toch blijven de naweeën nog voelbaar. We zien dat terug in een aantal langdurig zieken met longcovid. Het verzuim blijft in 2023 rond de 6% en is daarmee aan de hoge kant. De meldingsfrequentie, het aantal keer dat mensen zich per jaar ziek melden is vooral in de eerste en laatste maanden van 2023 gestegen. De gemiddelde verzuimduur, het aantal dagen dat een medewerker gemiddeld per ziekmelding afwezig is binnen genoemde periode, is gestegen met vorig jaar. Dit zien wij ook terug in een hoog percentage langdurig verzuim. Door de stijgingen in het langdurig verzuim, de gebrekkige terugkoppelingen van de bedrijfsarts is besloten het contract met de ArboUnie op te zeggen. SSOE heeft de wens uitgesproken om op zoek te gaan naar een nieuwe Arbodienst die beter past bij de visie van de organisatie waarbij eigen verantwoordelijkheid en regie voorop staan. In 2024 inventariseren wij waar de behoefte van de organisatie ligt en welke arbodienst daarbij past. Ook wordt het MT getraind in het voeren van verzuimgesprekken en preventief signaleren en adequaat handelen bij dreigend verzuim. Het streven is om na de zomervakantie 2024 van start te gaan met een nieuwe arbodienst. Dit traject wordt begeleid door een extern adviseur.

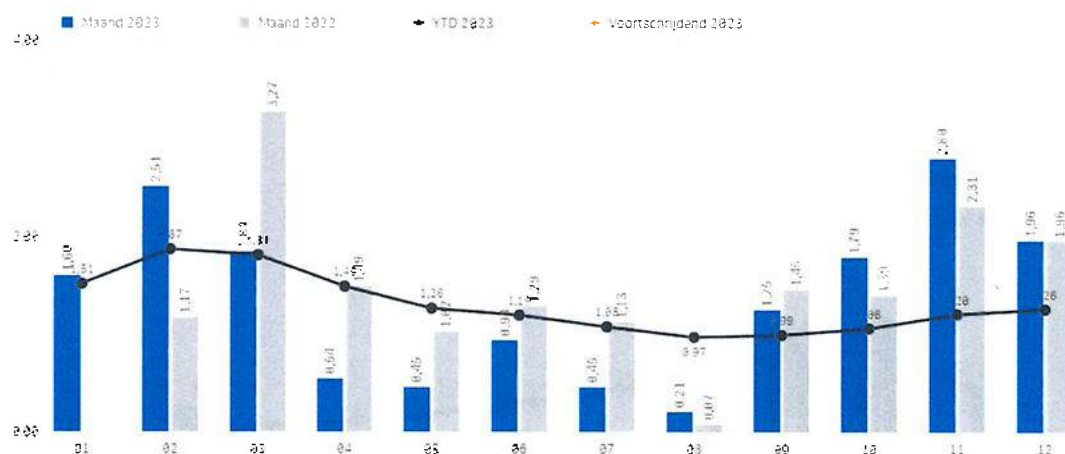
Verzuimpercentage per maand 2023/2022

Verzuimduur per maand 2023/2022

Meldingsfrequentie per maand 2023/2022

Uitkeringen na ontslag

In 2023 is er 1 medewerkster uit dienst gegaan en in een uitkeringssituatie gekomen. Het bestuursstandpunt is dat we ons maximaal inspinnen om dit te voorkomen. Door onder andere goede begeleiding, ook vanuit de arbodienst en door werk naar werktrajecten te bieden. In bijna alle gevallen lukt dat. Bij een enkel geval zien we, bijvoorbeeld door afkeuring, dat medewerkers uit dienst gaan. In die voorkomende gevallen houden we ons aan de wet- en regelgeving rondom transitievergoedingen.

In- en uitdienst

In 2023 zijn in totaliteit 39 personeelsleden in dienst getreden met een totale omvang van (afgerond) 24,65 fte (inclusief tijdelijke contracten). Van deze 39 personeelsleden zijn er 14 in dienst getreden bij de MBS, 7 bij de Antoon van Dijschool, 12 bij de Mytyschool, 3 bij het Autisme Steunpunt en Expertise Centrum, 1 bij het bestuursbureau SSOE en 0 bij het ATC. In onderstaande tabel is de verdeling op functiecategorie weergegeven.

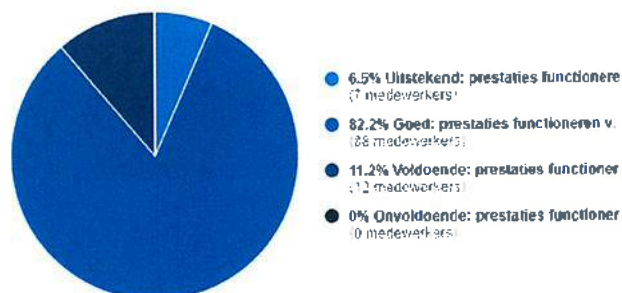
Functie		Fte
Administratief medewerker		1,0000
Beleidsadviseur HRM		0,6000
Leraar		9,5625
Leraar in Opleiding		1,6000
Directeur		1,9000
Logopedist		1,0000
Onderwijsassistent		6,1875
Orthopedagoog		0,8000
Technisch onderhoudsmedewerker		1,0000
Conciërge		1,0000

In 2023 zijn in totaliteit 14 personeelsleden uit dienst getreden bij SSOE met een totale omvang van 10,65 fte (dit is inclusief de contractvormen tijdelijk en vast).

Gesprekscyclus

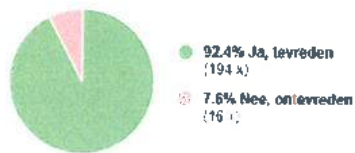
In de gesprekscyclus bespreken we ambities en leggen we concrete doelen vast met elke medewerker. Deze worden geëvalueerd en bijgesteld. Het overgrote deel van de gesprekscyclus worden de gestelde en afgesproken doelen gehaald. We zien dat op bijna alle onderdelen het percentage van bereikte doelen hoger ligt als in 2022. Opvallend is wel dat er een daling zichtbaar is in behaalde doelen rondom professionalisering.

Samenvattende eindbeoordeling

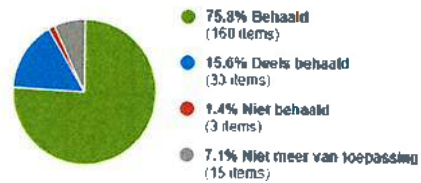

Resultaatdoelstellingen

Tevreden over voortgang

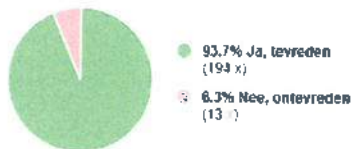

Afronding

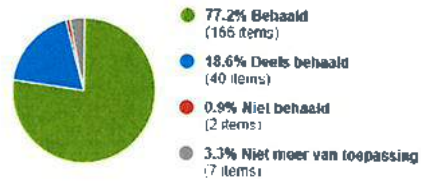

Persoonlijke ontwikkelpunten

Tevreden over voortgang

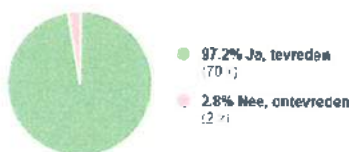

Afronding

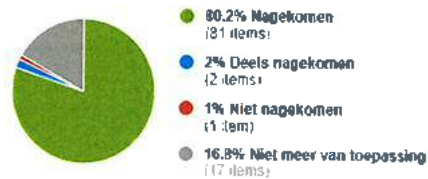

Duurzame inzetbaarheid

Tevreden over voortgang

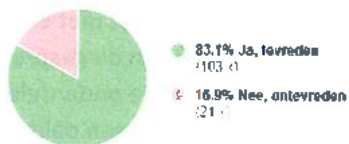

Afronding

Professionaliseringsafspraken

Tevreden over voortgang

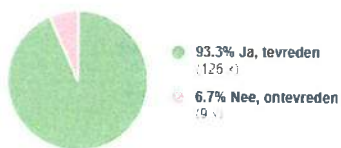

Afronding

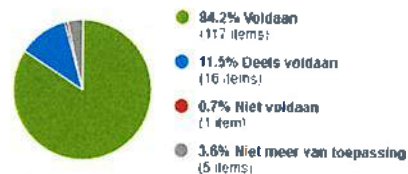

Bijdrage teamontwikkeling

Tevreden over voortgang

Afronding

Scholing

In de missie, leidende principes en gedragsankers die vastgesteld zijn in 2023 staat de ontwikkeling van leerlingen en ook die van medewerkers centraal. Medewerkers geven aan dat ze tevreden zijn over de mogelijkheden die ze krijgen om te scholen en ontwikkelen. De toegankelijkheid van e-learning via E-wise draagt daar zeker aan bij. Daarnaast hebben we ook in 2023 weer een aantal zij-instromers in dienst genomen gekoppeld aan het opleidingstraject. SSOE heeft in heel 2023 succesvol aan toekomstgerichte werving, scholing en opleiding van nieuwe medewerkers gedaan.

Totaal	
Deelnemers	346
Aantal deelnemers met afgeronde cursussen in schooljaar 2022-2023	104
Lijst afgeronde cursussen schooljaar 2022-2023	237
Lijst openstaande cursussen schooljaar 2022-2023	101

Werving en Scholing (Recruitment en Scholing) is een steeds terugkerend onderwerp in de gesprekken tussen bestuur en GMR. Hierin is tevens aandacht voor de inwerkplannen, ontwikkeling van nieuwe medewerkers (starters), de professionalisering van zittende medewerkers en de ontwikkeling van schoolleiders. Het professionaliseringsbeleid wordt op dit moment geactualiseerd en zal medio 2024 van kracht worden.

In 2023 heeft SSOE vanuit het ministerie ruim € 68.000,- ontvangen ten behoeve van de Bijzondere bekostiging voor het primair onderwijs voor de professionalisering van personeel en de begeleiding van starters en schoolleiders. Dit budget is in zijn geheel meegenomen ten behoeve van de bovenstaande activiteiten en de (tijdelijke) uitbreiding van uren bij enkele teamleiders op scholen ten behoeve van de ontwikkeling. Alle leidinggevendenden op onze scholen zijn geregistreerd in het schoolleidersregister waar dit verplicht is, (directeuren) en waar gewenst kunnen teamleiders zich ook (her)registreren.

Wijzigingen in Directies

In 2023 zijn er op alle drie de scholen wijzigingen geweest in de directie. Op de Antoon van Dijschool en Mytyschool zijn nieuwe directeuren gestart. Op MBS hebben vier teamleiders tijdelijk de taken van de vertrokken directeur overgenomen. Als gevolg van deze wijziging in de directie is vlak voor de zomer gestart met een leiderschapstraining voor het gehele MT onder leiding van twee organisatiepsychologen. Uit dit traject zijn een nieuwe missie, leidende principes en gedragsankers vastgesteld. Eind 2023 was het hele MT het erover eens dat de training ook heeft bijgedragen aan meer verbinding tussen de MT's op de verschillende scholen en het bestuursbureau. Dit zorgt voor kortere communicatielijnen, meer onderling overleg en bevordert het gevoel van saamhorigheid. De leiderschapstraining loopt nog door en zal medio 2024 worden afgerond.

Strategisch personeelsbeleid

Vanuit onze onderwijskundige visie en wettelijke taak is onze opdracht om specialistisch onderwijs en begeleiding te bieden. Dat doen we door op onze eigen scholen te werken met goede gekwalificeerde medewerkers maar ook door onze Externe Dienst, waar specialisten ondersteuning bieden aan leraren en leerlingen in het regulier primair onderwijs, voortgezet onderwijs en MBO. We streven naar een begrotingsevenwicht waarin de personele lasten niet meer kunnen en mogen zijn dan 82-85% van de totale baten. In 2023 is dat met 88 % niet helemaal gerealiseerd.

In voorgaande jaren is er veel aan beleidsontwikkeling gedaan. Denk aan het beleid carrièreperspectief medewerkers SSOE, inwerkplan nieuwe medewerkers, een vernieuwd

functieboek en hernieuwde competentieprofielen. Ten opzichte van voorgaande jaren is er op het gebied van personeelsbeleid niet veel nieuw beleid bijgekomen, wel is veel weer geactualiseerd. Er is vooral ingezet en geïnvesteerd om bestaand beleid verder onder de aandacht te brengen bij de medewerkers. Met elkaar is het gesprek aangegaan om ervoor te zorgen dat we het beleid wat er met elkaar is afgestemd ook ingezet en toegepast wordt.

Vanwege toenemende vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt is ook in 2023 veel aandacht besteed aan duurzame inzetbaarheid en een actueel verzuimbeleid. Dit met als doel goed personeel te binden, boeien en te behouden. SSOE heeft hoge prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van beleid rondom duurzame inzetbaarheid met andere woorden: wat hebben medewerkers van SSOE nodig om gezond en met plezier aan de slag te blijven.

Het geactualiseerde verzuimbeleid draagt naast goede arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden bij aan de continuïteit van het primaire proces en behoud van personeel.

Het budget voor scholing en ontwikkeling, zoals opgenomen in de cao wordt hier ook daadwerkelijk aan besteed. Voor 2023 is het budget en de realisatie voor nascholing ten opzichte van voorgaande jaren verder verhoogd.

2.3 Huisvesting & facilitaire zaken

Doelen en resultaten

De gebouwen van SSOE zijn in goede staat van onderhoud. Voor elk gebouw is een actueel Meerjaren-Onderhoudsplan (MJOP) met een tijdshorizon van tenminste 20 jaar. Vanaf 2023 verwerkt SSOE de uitgaven voor Groot Onderhoud op basis van de systematiek van activeren en afschrijven. Uitgaven met een bedrag groter dan € 10.000,- worden opgenomen in de activa waarna er tijdsgelang de levensduur van het actief wordt afgeschreven. De tot en met 2022 opgebouwde Voorziening voor Groot Onderhoud is hiermee komen te vervallen.

Voor het planmatig onderhoudsbeheer en de uitvoering van onderhoud werken we samen met [Treetops BV](#). Jaarlijks wordt gekeken wat er uit het MJOP gaat worden uitgevoerd. We houden ons daarbij aan de regels voor aanbestedingen indien dat nodig is. We streven ernaar bij uitvoering van onderhoud onze gebouwen daar waar het kan te verduurzamen. Daarbij hanteren we in de besluitvorming een terugverdiëntijd van zeven jaar voor investeringen in energie en duurzaamheid. Het gebouw van de MBS is in 2016 nieuw opgeleverd met een energielabel A+++. De andere gebouwen zijn ouder. Bij de overdracht van het buitenonderhoud van gemeenten naar schoolbesturen in 2015, zijn deze panden in redelijke staat overgedragen, maar wel zonder overdracht van gelden voor onderhoud.

Twee van onze scholen staan tussen nu en 2030 voor grootschalig onderhoud. De panden zijn (deels) dan ruim ouder dan 40 jaar. We gaan ervan uit dat de kosten van dat onderhoud, tenminste voor een groot deel, vanuit het IHP door de gemeenten gedragen worden. Hierover zijn we met de betrokken gemeenten in overleg om ervoor te zorgen dat de panden in het nieuwe Integraal Huisvestingsplan van de betreffende gemeenten worden opgenomen.

Bij onderhoud, streven we naar het bereiken van energielasse B, als dat binnen de kaders haalbaar blijkt. Daarbij kijken we ook nadrukkelijk naar verduurzaming, de SUVIS regeling en maatregelen waarbij getracht wordt de verspreiding van virussen te beperken.

Het onderhoud in 2023 is grotendeels uitgevoerd volgens MJOP.

Voor een schoolgebouw is in 2023 begonnen met de renovatie van het dak. Dit project wordt

voortgezet in 2024. Bij dit natuurlijke moment is er voor gekozen om daar waar dit technisch mogelijk is te voorzien in het plaatsen van PVE panelen. Hiermee wordt voldaan aan de eerdergenoemde doelstellingen ten behoeve van de verduurzaming van de schoolgebouwen. Dit zal weer moeten leiden tot een daling van het energieverbruik vanaf 2024.

Om de sterke groei van het aantal leerlingen bij de MBS Eindhoven te kunnen huisvesten, is een beroep gedaan op de Gemeente Eindhoven. In augustus 2021 is een pand betrokken aan de Leuvenlaan 23 te Eindhoven. In eerste instantie met een bezetting van de helft van dit gebouw. Verdere groei van de MBS Eindhoven heeft er in 2022 toe geleid dat ook de andere helft van het gebouw door SSOE in gebruik is genomen.

Dit pand is aan een grondige opknapbeurt toe. In overleg met de gemeente is overeengekomen dat dit pand niet wordt overgedragen aan SSOE en in beheer blijft bij de gemeente Eindhoven. De verantwoordelijkheid voor de opbouw van de voorziening onderhoud met betrekking tot dit gebouw ligt dan ook niet bij SSOE. In samenwerking tussen de Gemeente Eindhoven en SSOE zijn de hoogst noodzakelijke voorzieningen opgeknapt en aangebracht zodat er op een veilige manier les kan worden gegeven en de kinderen verantwoord buiten kunnen spelen.

SSOE is met de Gemeente Eindhoven in overleg over het toekomstig gebruik van het gebouw en de hierbij behorende verplichtingen. In 2023 is bij de Gemeente Eindhoven een aanvraag ingediend om middels nieuwbouw te voorzien in uitbreiding van de MBS Eindhoven. Deze is inmiddels toegekend met daaraan verbonden een budget van ruim 6 miljoen euro. Het traject om tot realisatie van deze nieuwbouw te komen, is inmiddels gestart.

Naast het in stand houden van de schoolgebouwen tracht SSOE ook gehoor te geven aan de geluiden vanuit het (onderwijs)veld. Met name de luchtkwaliteit in de gebouwen en de daarmee samenhangende vragen over de gezondheid en prestaties van medewerkers en leerlingen is een voortdurend punt van aandacht.

In 2022 zijn er in alle lokalen CO₂-meters gehangen voor het permanent monitoren van de luchtkwaliteit. Daar waar nodig zijn of worden maatregelen genomen om de luchtkwaliteit te verbeteren.

De Gemeente Eindhoven heeft eind 2022 een subsidie beschikbaar gesteld ten behoeve van het plaatsen van UV-C lampen in de klaslokalen. SSOE is één van de eerste (en tevens weinige) schoolbesturen die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid deze verlichting te plaatsen op de locaties MBS en Mytyschool. Deze UV-C verlichting, geplaatst naast de reeds aanwezige luchtventilatiesystemen, moet ervoor zorgen dat schadelijke organismen zoals virussen, als ook het coronavirus, verdwijnen uit de luchtcirculatie in de klassen. Dit uiteraard met de bedoeling om de kans op ziek worden door besmettingen in de klas te verminderen.

2.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

In de begroting van het boekjaar 2023 is een negatief saldo begroot van ruim 187.000,- euro.

Het resultaat van ca. 873.000,- euro negatief wijkt daarbij ruim 686.000,- negatief af bij dit beoogde resultaat.

Dit negatieve resultaat zal worden onttrokken aan de Reserves / Eigen Vermogen van de Stichting.

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op een bedrag van ruim een miljoen euro. Dit tekort drukt voor de begrotingen 2023 en 2024 zwaar door in de financiële mogelijkheden, onder andere in de bufferliquiditeit, van de stichting.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie is aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Denk hierbij aan de duurzaamheidsambities, (vervangings-) investeringen in meubilair en ICT en het (voor)financieren van het aantrekken van extra personeel bij een verdere groei van leerlingen.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog. Een uitspraak wordt verwacht in de eerste helft van 2024.

De in 2022 en 2023 extra in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangen middelen zijn in overeenstemming met het beoogde doel van deze middelen ingezet. In en met overeenstemming met de (G)MR en de directies van de scholen zijn deze middelen grotendeels ingezet voor het aantrekken van personeel, Interventie E – inzet extra Personeel, en het toekennen van een Arbeidsmarkttoelage.

SSOE houdt de kengetallen die van belang zijn om een gezonde financiële huishouding te herkennen nauwgezet in de gaten. Het kengetal dat hieraan bij SSOE het meeste bijdraagt is de ratio personele kosten ten opzichte van de totale baten.

Waar deze in 2017 nog bijna 100% was, was deze in 2022 net boven de 85%.

Voor 2023 is dit bijna 89%.

Daarmee is het doel om dit kengetal op 85% te houden niet behaald. We streven naar een ratio personele kosten van 82,5% van de totale baten. Daarmee hebben we een risicobuffer van 2,5% voor calamiteiten gedurende het jaar.

De oorzaak van het niet behalen van dit ratio is tweeledig.

Ten eerste is in de begroting rekening gehouden met groei van het aantal leerlingen, het voor deze leerlingen in huis hebben van voldoende gekwalificeerd personeel, dit personeel te bekostigen uit Groeibekostiging vanuit onder andere de Vangnetregeling voor Groei in het Gespecialiseerd onderwijs. Het personeel is op basis van onder andere de bekostiging op grond van de NPO middelen aangetrokken, de groei van de leerlingen is ten dele behaald, echter buiten het tijdsbestek van de genoemde vangnetregeling. Hierdoor financiert SSOE de kosten van dit personeel bijna 1 ½ jaar voor. Ten tweede is op grond van de NPO middelen geïnvesteerd in het aantrekken van deskundig en gekwalificeerd personeel om het natuurlijk verloop aan het einde van het schooljaar 2022-2023 op te vangen.

Er is echter meer personeel aangetrokken dan op basis van het natuurlijk verloop uit dienst is gegaan.

Kengetallen

In het Koersplan 2021-2024 zijn de doelen ten aanzien van de Kengetallen als volgt vastgelegd: "alle relevante kengetallen blijven boven de signaleringsgrenzen".

De realisatie 2023 laat zien dat we deze doelen (ruimschoots) gehaald hebben.

Ultimo 2023 laten de kengetallen het volgende beeld zien:

- Liquiditeit : 1,3
- Solvabiliteit: 0,61
- Rentabiliteit: -/- 0,036
- Weerstandsvermogen: 0,17

In Hoofdstuk 3 Verantwoording van de financiën is een uitgebreide toelichting te vinden met betrekking tot deze kengetallen.

Treasury

SSOE heeft geen leningen, beleggingen en derivaten. Het treasurystatuut is in het verslagjaar niet gewijzigd. In Hoofdstuk 3 Financieel Beleid is een uitgebreid Treasuryverslag opgenomen.

Nationaal Programma Onderwijs

In het voorjaar van 2021 werd het onderwijsveld verrast met 8,5 miljard, eenmalig geld om corona-achterstanden bij kinderen "weg te werken". Vijf miljard daarvan is beschikbaar voor het funderend onderwijs. Uiteraard zijn we blij met extra middelen.

We geven hier inzicht over de manier waarop SSOE de NPO-middelen heeft ingezet. De scholen hebben gebruik gemaakt van (delen) van de schoolscan. Deze scan is erg gericht op regulier onderwijs en als geheel niet erg bruikbaar voor SO en VSO, datzelfde geldt voor de menukaart die

opgesteld is door het ministerie. We hebben derhalve onze eigen analyses en instrumenten gebruikt en hebben in goed overleg met MR, GMR, toezichthouders en schoolleiding vooral ingezet op extra personeel. Dit personeel is in loondienst bij SSOE. Er is slechts beperkt sprake van inhuur van personeel niet in Loondienst (PNIL).

Onze leerlingen zijn gebaat bij extra aandacht en nabijheid, onze collega's met extra handen! Wij zijn daarom al vroegtijdig, gericht en met grote inzet personeel gaan werven. Onze aanpak, goede naam en reputatie heeft ons daarbij geholpen. We zijn erin geslaagd 25 fte nieuw personeel te werven aan leraren, ondersteuners en leidinggevende.

Allocatie middelen

SSOE hanteert het principe dat zoveel mogelijk middelen ten goede moeten komen aan het primair proces. Scholen hebben dan ook een grote beleidsruimte naast een aantal zaken die we vanuit de centrale organisatie bekostigen. Uitgangspunt daarbij is, dat als kosten niet toe te rekenen zijn aan een specifieke school (bv. accountantskosten, administratie), of er een solidariteitsprincipe wordt gehanteerd (bv. Arbozorg) of het een gemeenschappelijke voorziening is (bv. AFAS, salarisadministratie), dragen we de kosten centraal. De afdracht hiervoor is gelijk aan de werkelijke kosten en is ca. 7,0% van de baten. Daarvan bedragen de kosten van het bestuursbureau ca. 3,0% van de totale baten van SSOE, de overige 4% bestaat uit kosten voor administratie en beheer, het administratiepakket AFAS, Bedrijfsgezondheidszorg, de kosten van de (Gemeenschappelijke) MR, accountantskosten, RvT en dergelijke. Daarnaast is er een afdracht in situaties als schaalvoordelen te halen zijn door op bestuursniveau zaken te regelen. Vooralsnog geldt dat alleen voor de kosten van de ICT Dienst voor 3,3% van de totale baten. Hierin zijn meegenomen de gezamenlijke (kopieer)contracten, ICT-beheer, onderhoud en afschrijvingen van hardware (laptops, desktops en de digiborden). Dit maakt dat bijna 90% van de totale rijksbaten rechtstreeks ter beschikking komt van de scholen. SSOE bekostigt haar scholen volgens het principe T=0. Daarmee realiseren we dat scholen altijd over een adequate formatieomvang beschikken. Net als in voorgaande jaren kende SSOE dit jaar ook een sterke groei in leerlingaantallen. Daardoor hebben we formatie moeten voorfinancieren. Vanaf januari 2024 ontvangen we daarvoor gedeeltelijk onze baten (T-1). Voor het grootste gedeelte van de groei in leerlingen wordt deze bekostiging echter pas ontvangen in 2025.

Onderwijsachterstandsmiddelen

Het speciaal onderwijs ontvangt geen onderwijsachterstandsmiddelen. De leerlingenweging waarop deze middelen worden gebaseerd, is niet van toepassing op leerlingen in het SO. Bijkomend effect is dat onze scholen en dus de leerlingen ook niet worden meegenomen bij de ontwikkeling van gemeentelijk achterstandenbeleid en bv. inzet van schoolmaatschappelijk werk. Ondanks dat we dat meerdere malen hebben ingebracht, leidt dit niet tot ander beleid bij gemeentes.

Wel ontvangt SSOE voor een school extra financiering op grond van een regeling die 15% scholen met een extra uitdagende leerlingpopulatie (gebaseerd op CBS cijfers) in staat moet stellen het personeel specifiek op die school een Arbeidsmarkttoelage toe te kennen zodat het werken op deze scholen (financieel) aantrekkelijk wordt en blijft.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Interne risicobeheersingssysteem

Eerder is opgemerkt dat SSOE een solide organisatie is en alle kengetallen ruim binnen de signaleringsgrenzen vallen. Ook de onderwijskwaliteit is in de gehele organisatie voldoende. Uiteraard is dat geen reden om achterover te leunen. SSOE monitort haar kwaliteit. In 2023 is er

geen aanleiding geweest haar risico's opnieuw in beeld te brengen.

Voor 2024 zal SSOE op basis van een ander format en onder begeleiding van externe deskundigen de voor SSOE bekende en onbekende geldende risico's en daarmee (mogelijk) samenhangende maatregelen opnieuw in kaart brengen.

Uit de laatste intern opgestelde risico analyse uit 2021 blijkt vooralsnog het volgende.

Strategisch: Het bestuur maakt onder andere gebruik van het instrument risico's in beeld van de PO-Raad. In dit instrument worden strategische risico's en de genomen beleidsmaatregelen gewogen en beoordeeld. Uit deze scan komt naar voren dat er geen urgente risico's zijn waar SSOE geen maatregelen op heeft genomen of kan nemen.

Het gedefinieerde risico op het domein personeel is dat er een risico is als op personeelsgebied een sleutelmedewerker zou wegvallen, er een kans bestaat op stagnatie in beleidsontwikkeling. Dit is afgedekt in het contract met het administratiekantoor. Dit geldt voor het domein personeel en financiën.

Tactisch: Er kunnen zich risico's voordoen op de scholen, door beleid van externe partijen, denk aan samenwerkingsverbanden. We dekken dat af door het maken van afspraken en het sluiten van (langlopende) overeenkomsten met een opzegtermijn van een jaar. Dit geldt bv. voor de afspraken die onze Externe Dienst maakt met samenwerkingsverbanden of besturen in het kader van levering diensten of detachering van medewerkers.

Operationeel: Dagelijks zien we in AFAS hoe de organisatie ervoor staat. Er is continue monitoring van de financiën, verzuim, omvang formatie en leerlingenstromen. Daarmee zijn we in staat snel bij te sturen waar nodig, of zien we ontwikkelingen al vroegtijdig aankomen.

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's voor SSOE zijn allereerst de onvoorspelbaarheid van de overheid en de samenwerkingsverbanden. Zij beïnvloeden voor een groot deel het beleid en hebben invloed op factoren als ontwikkeling van het aantal leerlingen, de bekostiging en de rol en positie van het speciaal onderwijs. SSOE heeft op deze twee factoren geringe invloed. De sector zou meer oog mogen hebben voor SO-organisaties.

Een recente ontwikkeling is de al eerdergenoemde invoering van de nieuwe bekostiging, maar ook de op het allerlaatste moment besloten verplichte afroeping van reserves van samenwerkingsverbanden. We ondersteunen het beleid dat SWV'en geen geld, onbedoeld op de bank moeten hebben. In eerdere jaarverslagen hebben we dat ook al aan de orde gesteld. Met de daaropvolgende generieke korting op dezelfde verbanden gaat het beleid van de overheid een stap te ver. De financiële krapte die daar nu het gevolg van is, maakt dat de grootste kostenpost van SWV, namelijk die van de TLV's, onderwerp van herbezinning worden. Nu reeds zien we veel discussie over de verlenging van hogere categorie TLV's en de duur ervan. Dat maakt dat uiteindelijk de rekening bij de SO besturen komt te liggen. Immers, zij zullen de mogelijke daling van de baten in hun organisatie moeten zien op te vangen. Ook de zo gewenste expertisedeling van het speciaal onderwijs komt onder druk. Immers veel SWV'en hebben nu minder geld voor de inkoop van scholingsprogramma's en projecten, die werden bekostigd uit de reserves en de reguliere middelen, die nu gekort worden. Dus ook die rekening komt bij het SO terecht met een expertisedienst. Maatregelen op korte termijn waarbij de effecten niet op voorhand zichtbaar zijn en waarbij de sector niet aan de voorkant is betrokken, beïnvloeden het beleid van de schoolbesturen. Het gevolg hiervan zou kunnen zijn dat de aandacht voor kwetsbare jongeren afneemt en de werkdruk voor onderwijsprofessionals toeneemt.

De vereenvoudiging van de bekostiging van het primair onderwijs juichen we toe. Het kent echter mogelijk ook risico's.

Een ander groot risico is het vinden van voldoende, gekwalificeerd personeel. Landelijk wordt bijna dagelijks gesproken over het lerarentekort. Wij spreken liever over een tekort aan professionals. Ook voor onze regio gaat dit in de toekomst grote problemen opleveren zeker gezien de verwachte groei door de komst van duizenden internationals. Vooralsnog lukt het SSOE om voldoende en goede professionals te werven voor onze vacatures. Alle in 2023 ontstane vacatures hebben we nog goed kunnen invullen. Dat komt ook door ons beleid om professionals medewerkers goede arbeidsvoorwaarden te bieden, bv. een vaste aanstelling en veel mogelijkheden tot scholing. Tegelijk zetten we in op de positie van de zij-instromers. Samen met een 8-tal collega-besturen heeft SSOE het [arbeidsmarktplatform ZO Brabant](#) opgericht. In overleg met opleiders willen we ervoor zorgen dat in onze regio ook voor de toekomst voldoende professionals beschikbaar zijn voor onze scholen.

SSOE ziet voor de komende jaren diverse risico's. Dit zijn onder andere de risico's met betrekking tot interne processen en situaties aan de ene kant en aan de andere kant de externe ontwikkelingen. Op de eerste hebben we zelf veel invloed, op de externe ontwikkelingen veel minder. Dat maakt het anticiperen erop nog belangrijker.

1. Door de geringe omvang van de organisatie zijn sleutelposities niet dubbel bezet.

Kans: klein, Impact groot.

Maatregelen: De totale reset van de administratieve organisatie en interne beheersingsprocedures, het gebruik van AFAS en de inzet van het administratiekantoor hebben ervoor gezorgd dat we alle processen nu goed in beeld hebben. Voor de sleutelrollen zijn back-up procedures ingericht. In het contract met het AK is opgenomen dat ze de rol van back-up kunnen en willen vervullen als we daarom vragen. De situatie is stabiel en wordt gecontinueerd.

2. Een verdere daling van de afname van ambulante begeleiding en de bereidheid vanuit het regulier PO en VO om deze dienstverlening af te nemen bij SSOE;

Kans: midden, Impact midden.

Maatregelen: Inzet op flexibilisering personeel in de ED is succesvol gebleken. We houden de dienst in stand en brengen de omvang jaarlijks in lijn met de te verwachten omzet. Tevens wordt ingezet op de inzetbaarheid van de medewerkers en op versterking van hun competenties op het meer commerciële terrein. Daartoe is een traject van scholing en begeleiding ingezet. De gemiddelde declarabiliteit van ED-medewerkers ligt rond 70% van de totaal beschikbare werkuren per medewerker. We zien een lichte toename van de vraag. Mede ook omdat andere aanbieders inmiddels van de markt zijn verdwenen. Er zijn scenario's ontwikkeld om indien nodig de ED in te krimpen dan wel op te heffen. Beiden zijn uitvoerbaar, maar hebben ook risico's in zich.

3. Het wegvallen van de Groeibekostiging

Bij de Vereenvoudiging van de Bekostiging in het Primair Onderwijs (2023) is de Groeiregeling komen te vervallen. Hetgeen hiervoor in de plaats is gekomen (Vangnetregeling bij bovenmatige groei van leerlingen) heeft een ongunstige werking voor het (V)SO.

Kans: groot, Impact groot.

Maatregelen: Op bestuurlijk en sectoraal niveau in gesprek om deze Regeling en de uitwerking hiervan onder de aandacht brengen. Trachten deze Regeling te wijzigen en een dusdanige uitwerking

te bewerkstelligen dat deze recht doet aan de groei van het aantal leerlingen in het (V)SO en de bijbehorende bekostiging.

Wachlijsten hanteren; Geen groei van leerlingen toestaan in het eerste blok van de Vangnetregeling.

4. Onvoldoende dekking vanuit Bekostiging bij (sterke) loonstijgingen vanuit cao afspraken.

Kans: groot, Impact groot.

Maatregelen: Bij onvoldoende (structurele) dekking vanuit het ministerie worden in de begroting maatregelen genomen zodanig dat de structurele personele lasten blijven de kaders die gelden van de structurele dekking. Dit betekent niets anders dan bij gelijkblijvende leerlingaantallen een dalend personeelsbestand. Dit op basis van natuurlijk verloop.

3. Verantwoording van de financiën

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording over de financiële staat van het bestuur. Het geeft de belangrijkste financiële gegevens weer. De eerste paragraaf gaat in op ontwikkelingen in meerjarig perspectief, de tweede paragraaf geeft een analyse van de staat van baten en lasten en de balans. In de laatste paragraaf komt de financiële positie van het bestuur aan bod.

Bij SSOE maakt het financiële beleid integraal onderdeel uit van de besturing van de organisatie. Goed financieel beleid is voorwaardelijk en ondersteunend aan het primair onderwijsproces. Het gevoerde financieel beleid is zichtbaar bij de vormgeving van de planning- en controlecyclus en het verzorgen van managementinformatie. Sinds 2018 maakt SSOE voor haar personele- en financiële administratie gebruik van het ERP-pakket AFAS, waarbij SSOE zelf eigenaar is van de aan te leveren gegevens en de op te leveren managementinformatie. Hierbij wordt SSOE ondersteund door het Administratie en Accountantskantoor van Van Oers. Beheersing op het gebied van de (met name personele) kosten is en blijft voor de komende jaren een belangrijk speerpunt.

Er is voor SSOE en de scholen vallend onder dit bestuur geen sprake van doordecentralisatie. Ook voor toekomstige ontwikkelingen wordt hier geen rekening mee gehouden.

3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Leerlingen

	Vorig jaar (T-1) 2022	Verslagjaar (T) 2023 1-2-2023	T+1 2024	T+2 2025	T+3 2026
Aantal leerlingen	686	717	753	755	755

Met ingang van het Vereenvoudigde Bekostigingsstelsel in 2023 zijn de leerlingaantallen ingeschreven op 1 februari voorafgaand aan het te bekostigen jaar bepalend. Dit verloop (groei) in leerlingaantallen is in bovenstaand overzicht weergegeven. Duidelijk is te zien dat we fors moeten voor financieren. Immers onze bekostiging is gebaseerd op 717 leerlingen, terwijl er inmiddels 753 op onze scholen zitten.

SSOE heeft in samenwerking met de diverse Samenwerkingsverbanden en de Gemeente Eindhoven een data-onderzoek laten uitvoeren naar de herkomst van de leerlingen in het Speciaal (Voortgezet) Onderwijs. Deze laat met name een sterke groei zien vanuit de instroom van buitenlandse leerlingen met een niet westerse afkomst buiten de herkomst van de traditionele landen. Dit wordt weer ingegeven door de sterkte groei vanuit de Brainport Regio en hiermee samenhangende economische activiteiten.

Inzet FTE in meerjaren perspectief, rekening houdend met inzet NPO middelen en de afloop van deze inzet vanaf augustus 2023.

Aantal FTE	Vorig jaar (T-1)	Verslagjaar (T) incl. inzet NPO tot en met juli 2023	T+1	T+2	T+3
Bestuur / management	13	15	14	14	14
Onderwijzend personeel	98	106	94	94	95
Ondersteunend personeel	122	127	125	125	115

De beïnvloedingsfactoren met betrekking tot de ontwikkelingen van het aantal FTE binnen het SSOE zijn in de voorgaande hoofdstukken uitgebreid aan bod gekomen.

Ontwikkelingen in aantallen FTE hangen nauw samen met de ontwikkelingen in de leerlingaantallen en de bekostiging welke SSOE hiervoor ontvangt. Daarnaast zijn ontwikkelingen in de cao en de hiermee samenhangende bekostiging eveneens van belang. Ook SSOE staat voor een uitdaging om in een situatie van krapte op de arbeidsmarkt voldoende gekwalificeerd personeel de organisatie binnen te halen en te houden.

3.2 Staat van baten en lasten en balans

Op 15-03-2024 is de definitieve versie van de Jaarrekening opgemaakt.

Onderstaand is de staat van baten en lasten opgenomen. Deze overzichten geven de situatie weer ten opzichte van het verslagjaar alsmede de begrotingen over de komende perioden (t+1 t/m t+3). Verschillen worden weergegeven ten opzichte van het verslagjaar en de begroting alsmede ten opzichte van het vorige verslagjaar (t-1). Na de cijfermatige overzichten volgt een verklaring voor de belangrijkste verschillen van het resultaat in het verslagjaar t.o.v. de begroting. Tevens volgt een verklaring voor de belangrijkste verschillen van het resultaat in het verslagjaar t.o.v. het voorgaand jaar. Daarna wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbegroting.

Staat van baten en lasten in meerjarig perspectief

	Vorig jaar (T-1) 2022	Begroting verslagjaar (T) 2023	Realisatie verslagjaar (T) 2023	Begroting T+1 2024	Begroting T+2 2025	Begroting T+3 2026	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting
BATEN								
Rijksbijdragen	19.713.481	20.961.204	21.650.423	22.849.590	24.353.858	24.345.422	1.936.942	689.219
Overige overheidsbijdragen en subsidies	411.913	166.000	246.862	80.000	80.000	80.000	-/- 165.051	80.862
Overige baten	1.299.309	1.727.000	1.838.609	2.149.500	2.149.500	2.149.500	539.300	111.609
TOTAAL BATEN	21.424.703	22.854.204	23.735.894	25.079.090	26.583.358	26.574.922	2.311.191	881.690
LASTEN								
Personeelslasten	18.243.482	19.890.119	21.060.308	21.809.328	21.900.842	22.462.115	2.816.826	1.170.189
Afschrijvingen	390.330	435.924	451.899	575.732	588.390	575.194	61.569	15.975
Huisvestingslasten	1.473.533	1.529.200	1.418.913	1.654.300	1.652.300	1.620.300	-/- 54.620	-/- 110.287
Overige lasten	1.423.393	1.177.250	1.692.222	1.551.100	1.551.100	1.551.100	268.829	514.971
TOTAAL LASTEN	21.530.738	23.032.493	24.623.342	25.590.460	25.692.632	26.208.710	3.092.604	1.590.849
SALDO								
Saldo baten en lasten	-/- 106.034	-/- 178.289	-/- 487.448	-/- 511.370	850.726	386.212	-/- 781.414	-/- 738.154
Saldo financiële baten en lasten	-/- 12.735	-/- 9.000	14.272	22.300	22.300	22.300	27.007	23.272
Saldo buitengewone baten en lasten								
TOTAAL RESULTAAT	-/- 118.769	-/- 187.289	-/- 473.176	-/- 489.070	873.026	388.512	-/- 754.407	-/- 685.887

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Afwijkingen verslagjaar (2023) ten opzichte van de begroting (2023)

Voor 2023 is door het Bestuur en de RvT een sluitende Begroting met een ruim negatief resultaat van € 187.289,- vastgesteld en goedgekeurd.

Het negatief resultaat over het boekjaar 2023 bedraagt € 873.176,-.

Het negatief resultaat over het boekjaar 2022 bedroeg € 118.769,-.

Het resultaat 2023 wijkt € 685.887,- negatief af van de begroting 2023.

In de onderstaande analyse wordt hier verder op ingegaan.

* bedragen in de analyse zijn voor de leesbaarheid zoveel mogelijk afgerond op 1000-tallen

BATEN (meer baten)	€ 882.000,-
Rijksbijdragen OC&W	€ 689.000,-
Deze hogere Rijksbijdragen komen onder andere voort uit;	
• Een hogere Lumpsumbekostiging als gevolg van aanpassing in de bekostiging door het Ministerie van OCW over het kalenderjaar 2023, inclusief werkdruk middelen;	€ 983.000,-
• Diverse door het Ministerie extra toegekende subsidies, o.a. de subsidie voor zij-instromers en de lerarenbeurs;	€ 77.000,-
• Toegekende Middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs over 2023, inclusief de NPO-Arbeidsmarkttoelage;	-/- € 19.300,-
• Bijzondere Bekostiging voor EMB Leerlingen	-/- € 136.000,-
• Er is in 2023 geen Groeibekostiging vanuit Samenwerkingsverbanden toegekend op basis van de Vangnetregeling. Deze groei inclusief de bekostiging vanuit de regeling was wel voorzien	-/- € 220.000,-
Overige overheidsbijdragen	€ 81.000,-
• De Gemeente Eindhoven heeft op basis van een aanvraag op het Huisvestingsprogramma een bedrag toegekend van	€ 50.000,-
Ter dekking van de kosten en inrichting van het 2e gedeelte van de huisvesting van de MBS Eindhoven op de Leuvenlaan.	
• Vanuit ESF middelen zijn incidentele subsidies toegekend over de afgelopen schooljaren vanuit de ArbeidsMarktRegio's Helmond en Eindhoven. Deze vallen hoger uit dan begroot.	€ 12.000,-
• De bedragen uitgekeerd vanuit de Gemeenten Helmond en Eindhoven voor de exploitatievergoeding gymzalen vallen hoger uit.	€ 19.000,-
Overige baten	€ 112.000,-
Dit betreft met name de baten van de door de Externe Dienstverlening/Autisme Steunpunt te realiseren dienstverlening welke niet reeds wordt bekostigd door het Samenwerkingsverband /	

Tripartiete overeenkomsten, opbrengsten uit detacheringen en de huuropbrengsten.

De afwijkingen hiervan zijn met name te verklaren door:

- Baten Externe Dienstverlening inclusief detacheringen; -/- € 41.000,-
- SSOE verkoopt materialen t.b.v. de rekenmethode Numicon. Dit gebeurt vanuit de webshop. Deze Baten en Lasten t.b.v. de webshop worden niet begroot. € 81.000,-
- Enkele leerlingen hebben boven op de reguliere bekostiging op basis van een afgegeven Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nog een extra budget voor ondersteuning, afgegeven door de Samenwerkingsverbanden; € 48.000,-
- Verhuur / Medegebruik van lokalen; € 25.000,-

Met name bij de Antoon van Dijkschool is er sprake van medegebruik / verhuur van lokalen, deze worden verhuurd tegen kostprijs.

LASTEN (meer lasten) € 1.591.000,-

Personele lasten € 1.170.000,-

In de salarisprognose 2023 is uitgegaan van een stabilisering in de personele inzet vanaf januari 2023.

Er is voor 2023 uitgegaan van een gemiddelde personele inzet van 236,5 FTE.

Over 2023 is de gemiddelde personele bezetting 244,5 FTE, met een gemiddelde loonkosten van € 82.700,- per FTE.

Deze relatief hoge personele lasten zijn als volgt te verklaren. Ruim 40% van de personele bezetting wordt gerealiseerd bij de MBS Eindhoven. De grootste school binnen SSOE, met absoluut het hoogste aantal leerlingen in de hoogste bekostigingscategorie. Deze school krijgt vanuit het ministerie een extra bekostiging op grond van het hoge aantal leerlingen met een achterstandscategorie. Deze bekostiging dient in zijn geheel te worden besteed aan een extra arbeidsmarkttoelage. Deze arbeidsmarkttoelage komt bovenop het reguliere salaris en varieerde in 2023 tussen 5% en 9% van dat salaris inclusief vakantiegeld, eindejaarsuitkering en de werkgeverslasten.

Door met name de groei van het aantal leerlingen bij de MBS Eindhoven en tot eind juli 2023 doorlopende toekenning van de NPO-middelen heeft SSOE er voor gekozen deze middelen vooral in te zetten ten behoeve van extra personeel. Dit ook met het oog op het reguliere verloop van personeel gedurende het schooljaar en het afscheid van de in de loop van het schooljaar 2022-2023 via natuurlijk verloop (pensioen) vertrekkend personeel.

Met name bij de MBS geldt dat er meer personeel is aangetrokken voor een groei in aantal leerlingen dat achteraf gezien achterbleef op de realisatie. Tevens is meer personeel aangetrokken dan dat er achteraf gezien op basis van het natuurlijk verloop benodigd was. Beide staan met elkaar in relatie.

- Lonen en salarissen € 997.000,-
Deze wijken 5% af ten opzichte van de begroting. Deze stijging van de personele lasten heeft diverse oorzaken;

Er was voor 2023 in de begroting beperkt rekening gehouden met een loonstijging middels een nieuwe cao. Na het gelijk trekken van de loonschalen in de cao PO met die vanuit de cao VO met daarbovenop de indexatie omdat de lonen in het VO eveneens stegen in 2022 was er in 2023 geen rekening gehouden met nog een loonstijging van 10% van de lonen in het PO vanaf juli 2023.

In de lonen en salarissen zijn ook de kosten voor woon-werkverkeer en dienstreizen meegenomen. Bij het vaststellen van de begroting was bekend dat vanuit de overheid de belastingvrije reiskostenvergoeding zou stijgen van € 0,19 naar € 0,21. Na het vaststellen van de Begroting heeft het bestuur van SSOE besloten om de geldende regeling voor dienstreizen eveneens aan te passen en verhoogd van € 0,28 naar € 0,31 per gereden kilometer.

Bovenstaande in combinatie met het bovenop de in de begroting 2023 extra ingezette formatie met de daarbij behorende loonkosten zorgt voor een overschrijding in de lonen en salarissen van bijna 1 miljoen euro.

- **Uitkeringen** € 40.000,-

SSOE heeft een aantal FTE medewerkers in dienst om vervangingen in verband met afwezigheid wegens ziekte en zwangerschap onmiddellijk te kunnen realiseren. Deze medewerkers zijn in (vaste) dienst. Een gedeelte van deze loonkosten wordt gedekt uit verwachte opbrengsten uit de WAZO / ZW middelen van het UWV. De uitkering die volgt bij afwezigheid in geval van zwangerschap. Deze uitkeringen vallen voor 2023 hoger uit dan voorzien en hebben een positief effect op de lasten.

- **Overige Personele lasten** € 192.000,-

Dit betreft onder andere:

Meer Personeel "niet in Loondienst" dan van te voren over 2023 voorzien. De grootste uitgaven voor deze post betreft de loonkosten voor de inhuur van personeel bij de nevenvestiging van de MBS Eindhoven, de Blauwe Bloem, en de inhuur van het schoolmaatschappelijk werk bij MEE.

Daarnaast worden er medewerkers ingezet vanuit de sociale werkvoorziening in het kader van het onderhoud en beheer van de terreinen. € 77.000,-

Nascholing en deskundigheidsbevordering

Meer uitgegeven dan begroot. Vooral het contract van E-Wise, de online nascholingsapplicatie voor alle medewerkers binnen SSOE drukt op deze begroting. Daarnaast zijn er uitgaven voor de reguliere opleidingen en cursussen voor de medewerkers binnen SSOE. € 98.000,-

Op de overige Personeelslasten is meer uitgegeven

Hier worden onder andere de kosten voor de Arbozorg, werving personeel, kosten jubilea en de overige personele kosten verantwoord.

Met name de kosten voor de Arbozorg zijn met aanzienlijk hogere lasten dan begroot veroorzaker van de overschrijding op deze post. € 17.000,-

- **Afschrijvingen** € 16.000,-

SSOE probeert afgeschreven activa in het jaar dat de middelen technisch en economisch zijn afgeschreven te vervangen. Dit geldt met name voor het meubilair en de middelen met betrekking tot ICT.

Bij alle scholen zijn in de vooraf vastgestelde cyclus computers, laptops en digiborden vervangen.

Met ingang van het boekjaar 2023 verwerkt SSOE de uitgaven voor Groot Onderhoud op basis van het activeren en afschrijven van de onderhoudscomponenten. Dit is een jaar eerder dan gepland.

SSOE voldoet hiermee in 2023 reeds aan de voorschriften vanuit de jaarverslaggeving met betrekking tot de verwerking van Groot Onderhoud. Dat houdt in dat de uitgaven van de gereed gemelde projecten reeds in 2023 zijn geactiveerd.

Er heeft een opschoning plaatsgevonden van de geregistreerde vaste activa. Activa welke geheel is afgeschreven en vervangen waren nog zichtbaar in de activastaten. Hierop hebben desinvesteringen plaatsgevonden en zijn de cumulatieve afschrijvingen op deze activa eveneens uit de activastaten verwijderd.

Tevens zijn de activa gedesinvesteerd welke niet meer in gebruik waren en zijn afgevoerd. Dit betreft voornamelijk materialen en investeringen vanuit het voormalige ArbeidsTransitieCentrum (ATC) die niet mee zijn gegaan naar Route040. Hierop hebben inhaalafschrijvingen plaatsgevonden. Deze laatste verklaren de hogere afschrijvingslasten voor 2023.

Huisvestingslasten (minder lasten) -/- € 110.000,-

Afwijkingen ten opzichte van de begroting vooral in het onderhoud. Door de invoering van een storingsportal en het uit handen geven van het klein- en storingsonderhoud wordt er minder uitgegeven dan in voorgaande jaren. De Onderhoudskosten blijven echter hoog en een punt van aandacht.

Hier zien we voornamelijk hogere energielasten. Met name veroorzaakt door de niet beïnvloedbare lasten voor warmte bij de Antoon van Dijkschool vanuit de stadsverwarming.

De energiebelasting is over de eerste maanden van het jaar altijd hoger dan in de rest van het jaar (staffel). Eind 2022 en 2023 liepen de (voordelige) contracten voor elektriciteit af.

In de voorgaande jaren tot 2022 en 2023, zelfs gedurende het hoogtepunt van de energiecrisis, had SSOE voor de scholen relatief lage energielasten.

In 2022 zijn voor 2023 nieuwe contracten voor elektriciteit respectievelijk gas afgesloten. Deze zijn gunstiger dan de prijzen ten opzichte van die werden gevraagd op het hoogtepunt van de crisis. Doch minder gunstig dan waar ten tijde van het opstellen van de begroting rekening werd gehouden.

De energielasten vallen over de verslagperiode reeds voor een bedrag van € 216.000,- negatief uit.

De beleidskeuze met betrekking tot de verwerking van het groot onderhoud gebouwen heeft plaatsgevonden. SSOE kiest, mede na afstemming met onze accountant en in goed overleg met de RvT, daarbij voor de inrichting van een systeem gebaseerd op activeren en afschrijven.

Dit reeds per 1-1-2023.

Deze beleidswijziging betekent dat er in tegenstelling tot opgenomen in de begroting 2023 geen dotatie aan de Voorziening Onderhoud wordt gedaan. En de werkzaamheden waarvoor de uitgaven liggen boven de € 10.000,- worden opgenomen als investering waarover in de loop van de jaren wordt afgeschreven. Werkzaamheden waarvoor in 2023 de uitgaven liggen beneden het drempelbedrag van € 10.000,- zijn in dit jaar verwerkt als lasten ten laste van de exploitatie.

Het niet hoeven doteren aan de Voorziening levert een eenmalig positief effect op van € 460.000,-.

De extra onderhoudskosten bedragen ruim € 75.000,-.

De schoonmaaklasten zijn hoger geïndexeerd dan vooraf voorzien.

Over 2023 een bedrag van € 52.000,-. De toenemende klachten op dit schoonmaakonderhoud en de

teruglopende kwaliteit zijn onderwerp van gesprek. Er is gestart met een EU aanbestedingsprocedure welke moet leiden tot een nieuw schoonmaakcontract vanaf de zomer van 2024.

Hierbij is het niet de verwachting dat deze per definitie zal leiden tot lagere prijzen, echter wel tot betere (werk) afspraken en resultaten.

Overige Instellingslasten

€ 515.000,-

In de overschrijding op de Overige Instellingslasten is een post verantwoord welke zowel bij de Baten als bij de Lasten niet wordt begroot. Dit betreffen de baten en lasten met betrekking tot de Webshop/Numicon materialen. Gecorrigeerd met de inkoop van Numicon materialen voor de webshop (€ 55.000,-) betreft de overschrijding t.o.v. de begroting

op de Overige Instellingslasten

€ 460.000,-

Er is voor bijna € 95.000,- meer uitgegeven dan begroot aan klein inventaris, leer- en hulpmiddelen en verbruiksmaterialen. Dit vloeit met name voort uit de gestage groei van het aantal leerlingen dat op onze scholen staat ingeschreven en onderwijs volgt. Hiervoor zijn steeds meer materialen benodigd.

Het is duidelijk te zien dat de kosten voor de ICT stijgen. Met name de kosten voor beheer en licenties vallen dit jaar aanzienlijk hoger uit dan verwacht. Inclusief de kosten van internet en telefoon bijna een bedrag van € 100.000,-.

Het bedrag aan deskundigenadvies en vergaderkosten is voor 2023 ruim € 65.000,- hoger dan begroot. Dit heeft voornamelijk betrekking op het traject met betrekking tot de herstructurering van de managementstructuur binnen SSOE en het hiermee samenhangende traject met betrekking tot het persoonlijk leiderschap, de leidende principes, Missie en Visie. Tevens zijn er een aantal juridische trajecten met betrekking tot personele zaken en een onderzoek naar de wijziging in statuten van SSOE. Dit leidt tot hogere juridische kosten dan vooraf was begroot.

De RvT heeft eind 2023 besloten haar beloning over 2023 aan te passen. De beloning komt hiermee in overeenstemming met het advies van het VTOI-NVTK. Een indexatie van de beloning op basis van de stijging van de WNT norm was ingecalculeerd maar viel hoger uit. Daarnaast zijn door inhuur van externe adviseurs voor oa. werving van een lid RvT en belastingadvies te kosten hoger uitgevallen. Dit betekent een overschrijding op de begroting van bijna € 15.000,-.

Het blijkt lastig om de posten voor leermiddelen en de overige posten die te maken hebben met het op materieel vlak te laten draaien van een onderwijsinstelling, juist te begroten en deze kosten ook daadwerkelijk in de hand te houden. Hier is reeds met de inzet van AFAS en de nieuwe werkwijze Administratieve Organisatie en Interne Beheersing en de processen binnen SSOE vanaf 2018 een begin gemaakt dit beter in de hand te houden. In 2019 is het inkoopbeleid herzien en het aantal inkoopmomenten teruggebracht. Tevens is bekend dat de bekostiging voor de instandhouding van het onderwijs al jarenlang structureel te laag is (Berenschot, 2015).

Daarnaast is het binnen SSOE nog geen gemeengoed om centraal in te kopen en deze inkopen te doen bij een beperkt aantal leveranciers. Nog te vaak wordt bij de afzonderlijke scholen besloten om

ad hoc inkopen te doen en veel losse bestellingen te doen bij (online) winkels. Dit leidt tot een onoverzichtelijk beeld op het te volgen inkoopbeleid en gaat gepaard met een evenredig zware administratieve last.

In 2023 is wederom aanzienlijk meer uitgegeven aan (digitale) leermiddelen, verbruiks- en gebruiksmaterialen als ook klein inventaris.

Een gestage groei van leerlingen maakt het noodzakelijk om ook hiervoor de benodigde materialen aan te schaffen. Er is bij de Gemeente Eindhoven een aanvraag ingediend voor een bijdrage in deze extra kosten voor onderwijsleerpakket en meubilair. Deze is in 2023 gehonoreerd en ontvangen. In tegenstelling tot 2022 zal deze niet gebruikt worden als investeringssubsidie en in mindering worden gebracht op de investeringen maar ter dekking van de directe kosten uit 2023.

Afwijkingen verslagjaar (2023) ten opzichte van het vorige verslagjaar (2022)

Het resultaat 2023 ten opzichte van de realisatie 2022 wijkt € 754.407,- negatief af.

Hiervoor kan de onderstaande verklaring worden gegeven.

- De per saldo hogere Rijksbaten worden veroorzaakt door de hogere Rijksbekostiging van de scholen met groei van leerlingen ingezet in 2017 met een verdere stijging in 2021 en 2022. Hiervoor worden nu in 2023 de baten ontvangen.

In het kader van de Rijksbekostiging heeft er over het schooljaar 2022-2023 (periode augustus tot en met december 2022) geen affinanciering plaatsgevonden van de Rijks bekostiging. In plaats van de Rijksbekostiging op basis van 5 van de 12 maanden vast te stellen (5/12) en de factor van 42% toe te passen, heeft het ministerie de bekostiging over deze periode vastgesteld op basis van een betaalritme, 35%. Dit verschil van 7% in bekostiging leidde in het verslagjaar 2022 tot een lagere bekostiging van ruim een miljoen euro. Nu voor 2023 voor het eerst 100% bekostiging is ontvangen over 100% van het toegekende bedrag, valt de bekostiging in 2023 aanzienlijk hoger uit dan in 2022.

- De afwijking ten opzichte van 2023 van de Personele lasten vloeit met name voort uit de cao aanpassingen van 2023.

De groei in leerlingaantallen vanuit 2022 en 2023 en de hiermee gepaard gaande hogere bekostiging (zie hier boven) leidt tot significant hogere bezetting in personeel en daarmee hogere loonkosten. Daarnaast is er extra ingezet op het aantrekken van personeel in het kader van de toekenning NPO-middelen. SSOE speelde hiermee gelijk in op het verwachte natuurlijke verloop in 2023. In de Jaarrekening van 2022 schreven we nog dat vanaf mei 2023 vertrekkend personeel niet meer vervangen wordt en vindt structurele personele inzet plaats vanuit structurele bekostiging vanuit het ministerie.

Deze vervanging bij natuurlijk verloop heeft vanaf mei 2023 echter wel degelijk plaatsgevonden. Reden hiervoor is de verwachting bekostiging te ontvangen vanuit Vangnetregelingen door de gestage groei van leerlingen. De groei blijft echter achter op de verwachting en heeft plaatsgevonden buiten het tijdsbestek waarbij een beroep kon worden gedaan op de Vangnetregelingen waardoor we wel groei hebben, maar die niet gedekt wordt door de vangnetregeling.

Ontwikkelingen in de begroting (2024) en meerjarenbegroting (2024- 2026)

Met betrekking tot de Begroting 2024 en de Meerjarenbegroting 2024-2026 zijn de volgende ontwikkelingen van belang.

De Begroting 2024 gaat uit van een ruim negatief saldo van € 489.000,-.

Dit als de in de begroting meegenomen maatregelen – reductie in personeel van een equivalent van ruim 10 FTE – wordt gerealiseerd.

Daarna – in de volgende jaren – is er de noodzaak weer een positief saldo te realiseren.

In de (meerjaren)begroting wordt uitgegaan van een stijgend aantal leerlingen in de periode 2023-2026.

- Op basis van deze leerlingaantallen en de hieraan verbonden bekostiging wordt vastgehouden aan de ratio van 82,50% Personele lasten ten opzichte van de totale baten. Bij daling dan wel stijging van de leerlingaantallen zal dat effect hebben op de hoogte van de personele lasten, echter in ratio met het hierboven genoemde percentage.
- Er is voor de stichting geen sprake van verdere doordecentralisatie.
- De stichting verwerkt haar uitgaven voor Groot Onderhoud via de systematiek van investeren en afschrijven, waarbij het doteren aan een voorziening onderhoud achterwege kan blijven.
- Aangezien de huisvestingslasten niet evenredig dalen dan wel stijgen met het verloop in aantal leerlingen (zo zal bijvoorbeeld instandhouding van de gebouwen gelijk blijven en zullen de kosten voor het schoonmaakonderhoud en het energieverbruik niet evenredig stijgen met de stijging van leerlingen) blijven de materiele lasten gelijk. Hierbij is echter wel rekening gehouden met een sterke stijging van kosten voor energie en de marktontwikkelingen in het schoonmaakonderhoud.
- SSOE houdt de ontwikkelingen op de energielasten nauwgezet in de gaten en tracht onder andere met behulp van een externe partner de energie zo voordelig mogelijk en voor een langere termijn vast te leggen. Voor 2024 en verder ontkomt echter SSOE er niet aan rekening te houden met aanzienlijk hogere energielasten.
- Ondanks deze kostenrenumerantie zal bij een eender verloop in aantal leerlingen een begroting worden gepresenteerd vanaf 2024 met maatregelen die nog steeds leiden tot een sluitende begroting met een overschot.
- Daarnaast zijn op basis van de meerjaren-doorkijk, de invloed hiervan op de balans en met name op de Liquide Middelen en het Eigen Vermogen de kengetallen berekend en afgezet tegenover de signaleringsgrenzen welke het ministerie hanteert.
- Hierbij kan worden geconcludeerd dat voor wat betreft de liquiditeit en de solvabiliteit de grenzen van de signaleringsgrenzen niet worden genaderd en dat deze voor 2023 en verder nog steeds voldoen.

Vanaf 2024 en verder geven deze waarden in het licht van de meerjaren begroting een positief beeld.

Balans in meerjarig perspectief

	Realisatie vorig jaar (T-1) 2022	Realisatie verslagjaar (T) 2023	Begroting T+1 2024	Begroting T+2 2025	Begroting T+3 2026
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
Immateriële vaste activa			-	-	-
Materiële vaste activa	2.881.068	3.347.385	3.379.268	3.045.878	2.735.684
Financiële vaste activa	15.619	15.619			
Totaal vaste activa	2.896.687	3.363.003	3.379.268	3.045.878	2.735.684
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden	33.364	28.984	35.000	35.000	35.000
Vorderingen	556.615	643.196	545.000	545.000	545.000
Liquide middelen	3.683.756	2.961.056	1.729.242	2.975.659	3.674.366
Totaal vlottende activa	4.273.734	3.633.236	2.309.242	3.555.659	4.254.366
TOTAAL ACTIVA	7.170.421	6.996.240	5.688.511	6.601.537	6.990.050
PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	3.557.597	4.120.647	3.453.511	4.366.537	4.755.049
Bestemmingsreserves					
Totaal eigen vermogen	3.557.597	4.120.647	3.453.511	4.366.537	4.755.049
VOORZIENINGEN	1.567.951	131.858	135.000	135.000	135.000
LANGLOPENDE SCHULDEN					
KORTLOPENDE SCHULDEN	2.044.874	2.743.735	2.100.000	2.100.000	2.100.000
TOTAAL PASSIVA	7.170.421	6.996.240	5.688.511	6.601.537	6.990.049

In bovenstaande balans is het resultaat reeds verwerkt als toevoeging aan het eigen vermogen. De meerjarenbalans is in overeenstemming met de voor de jaren 2024-2026 opgestelde meerjarenbegroting en de hierin opgenomen meerjarenbalans. De verschuiving in de vermogenspositie veroorzaakt door stelselwijziging bij de uitwerking van de voorgeschreven verwerking groot onderhoud is eveneens zichtbaar in het Eigen Vermogen en de Voorzieningen

Toelichting op de Balans

Afwijkingen in de balans verslagjaar ten opzichte van het vorige verslagjaar

Hieronder is een toelichting opgenomen op de onderscheiden balansposten van het verslagjaar 2023 met hierin verwerkt een toelichting met betrekking tot de verschillen ten opzichte van het vorige verslagjaar 2022.

Activa

Vaste Activa

Materiele vaste activa.

De op de balans opgenomen materiele vaste activa bestaan uit het bij SSOE aanwezige kantoor- en schoolmeubilair, ICT-middelen (hardware), onderwijskundige apparatuur, Onderwijsleerpakket en de investeringen in duurzaamheid in het getransformeerde gebouw van de MBS Eindhoven. Deze materiele vaste activa zijn opgenomen tegen aanschafwaarde verminderd met de vastgestelde afschrijvingen. In oktober 2016 is het getransformeerde gebouw van de MBS Eindhoven betrokken. De Gemeente Eindhoven heeft middelen beschikbaar gesteld in het kader van haar verantwoordelijkheid voor adequate huisvesting. SSOE heeft haar verantwoordelijkheid genomen door te investeren in duurzaamheid van het gebouw. Deze investeringen in duurzaamheid zijn opgenomen onder de materiele vaste activa en worden afgeschreven in 20 jaar.

Daarnaast verwerkt SSOE de uitgaven met betrekking tot Groot Onderhoud vanaf het boekjaar 2023 middels de systematiek van Investeren en Afschrijven. Vanaf 2023 behoren de investeringen in Groot Onderhoud tot de materiële vaste activa. Op basis van de levensduur, dan wel de interval van de componenten in het Groot Onderhoud worden deze opgenomen onder de categorie Gebouwen en Terreinen en kennen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 5, 10, 15, 20 en 30 jaar.

De toename in materiele vaste activa met € 466.317,- is als volgt te verklaren.

In 2023 is € 924.803,- geïnvesteerd.

Gebouwen, Terreinen, Groot Onderhoud	€ 698.007,-		
(waarvan op de balansdatum € 467.817 in uitvoering)			
Inventaris en apparatuur	€ 226.795,-		
Overige Materiele activa (Onderwijsleerpakket)	€ 0,-	Subtotaal	€ 924.803,-

SSOE kent op het gebied van de ICT (hardware) een afschrijvings- en vervangingscyclus van 5 jaar. In een tijdsbestek van tussen de 4 ½ en 5 ½ jaar wordt alles op het gebied van de ICT hardware vernieuwd.

Dit betreft de desktopcomputers, de laptops, digiborden, et cetera. Hierbij wordt steeds rekening gehouden met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van ICT en de actuele behoefte in het onderwijs en op de scholen.

Het grootste gedeelte van de hierboven genoemde bedragen in inventaris en apparatuur betreft de (vervangings)investeringen op het gebied van ICT.

In de afgelopen jaren is bij alle scholen binnen SSOE het (school)meubilair vernieuwd. Anders dan enkele (kleine) vervangingsinvesteringen staan er op het gebied van (school)meubilair geen grote investeringen gepland.

Op de Antoon van Dijschool zijn grote uitgaven gedaan in het kader van het Groot Onderhoud. Op de planning stonden voor 2023 de vernieuwing van het dak, de inbraak en Brandmeldinstallatie. Het dak wordt in 2 fasen vernieuwd. Het 2de van de werkzaamheden vindt plaats in 2024. Dan wordt tevens geïnvesteerd in een installatie met zonnepanelen.

Op de materiele vaste activa is overeenkomstig de in de grondslagen opgenomen toelichting afgeschreven. Deze afschrijvingen bedroegen in 2023 € 451.899,-.

De activastaten die weergeven welke activa SSOE in zijn bezit en in gebruik heeft bleek medio 2023 aan revisie toe te zijn.

Veel materialen waarvan de Aanschafwaarde en de bijbehorende cumulatieve afschrijvingen op die materialen in de activastaten waren opgenomen waren technisch en economisch reeds afgeschreven. Deze materialen waren grotendeel reeds vervangen en niet meer op de scholen dan wel locaties van SSOE aanwezig. Dit vervuilde de activa staten en gaven een vertekend beeld van de totale Aanschafwaarde en cumulatieve afschrijvingen hierop.

Besloten deze activa staten op te schonen. De niet meer aanwezige activa is gedesinvesteerd alsmede de cumulatieve afschrijvingen op deze activa.

Tijdens dit proces is geconstateerd dat er ook materialen niet meer bij SSOE aanwezig waren die nog niet volledig waren afgeschreven. Hiervoor heeft een inhaalafschrijving plaatsgevonden.

Dit verklaart het volgende verschil:

Desinvesteringen op activa € 1.442.118,-

Afschrijvingen op de desinvesteringen € 1.435.530,- Extra Afschrijvingen op in 2023 € 6.588,-

Voorraden

In 2019 is SSOE gestart met een webshop. Het betreft hier voornamelijk de verkoop van de rekenmethode Numicon. Aan het einde van het verslagjaar is er voor een bedrag van € 28.984,- aan voorraad aanwezig. Dit betreft dan de materialen van de lesmethoden en de handleidingen. Een en ander is opgenomen tegen inkoopprijs. De waarde van de voorraad is gedaald ten opzichte van boekjaar 2022. Dit wordt veroorzaakt door een belangstelling aan Numicon materialen. Er is ingeteerd op de voorraad.

Vorderingen

Er is een bedrag opgenomen aan debiteuren van € 268.257,-. Dit betreft voornamelijk vorderingen op Samenwerkingsverbanden en schoolbesturen in het kader van de lopende verplichtingen en afspraken met betrekking tot de ambulante dienstverlening.

Tevens is hier opgenomen het nog te ontvangen subsidiebedrag van de Dienst Uitvoering Subsidies vanuit het ministerie met betrekking tot Basisvaardigheden.

Ten opzicht van 2022 is het bedrag aan vorderingen op de balansdatum met € 86.581,- gestegen.

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 1.076.000,-.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Denk hierbij aan de duurzaamheidsambities, (vervangings-) investeringen in meubilair en ICT en het (voor)financieren van het aantrekken van extra personeel bij een verdere groei van leerlingen. Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog waarbij een uitspraak medio maart 2024 wordt verwacht. Mocht voor het vaststellen van deze Jaarrekening een uitspraak volgen in het voordeel van de schoolbesturen zal dit niet leiden tot een vordering. Deze zal opgenomen worden als relevante gebeurtenis ná balansdatum en financieel worden verwerkt in 2024 en verder als de minister ook daadwerkelijk over moet gaan tot uitbetaling van het verschil in toegekende en uitbetaalde bekostiging.

De opzet van een debiteurenbewaking leidt er toe dat vorderingen minder lang open blijven staan. Daarnaast leidt een steeds betere werking van de Administratieve organisatie en Interne Beheersing tot een betere kwaliteit van de financiële administratie. Daar waar in het verleden aan het begin en einde alsmede in de overgang van de boekjaren de financiële verwerking van diverse posten plaatsvond in de periode waarin ze voorkwamen, wordt nu steeds beter gekeken naar de overlopende posten. Zo is in 2023 een totaal bedrag aan € 294.131,- verwerkt aan posten die aan 2024 toegerekend moeten worden.

Het bedrag aan vorderingen op de Gemeente is eind 2023 lager dan eind 2022. In 2022 is door de Gemeente Helmond een bedrag toegekend met betrekking tot herstel van constructiefouten en achterstallig onderhoud. Dit bedrag van ruim € 183.000,- is in 2022 opgenomen onder de

vorderingen op gemeenten en is in 2023 tot uitbetaling gekomen en verklaart het verschil ten opzichte van het vorige verslagjaar.

De overige vorderingen zijn gestegen met € 39.200,-.

Nagekomen te ontvangen bedragen in 2024 zijn door de juiste administratieve verwerking toegerekend aan het juiste boekjaar. Dit betreft onder meer een nagekomen post vanuit een Samenwerkingsverband.

Liquide middelen

Voor een specificatie van de mutatie in de liquide middelen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht in de Jaarrekening. Er is een afname in liquide middelen te zien van € 722.700,-

Dit heeft een rechtstreeks verband met het verschil in BATEN en LASTEN en het hiermee samenhangende negatieve resultaat over 2023.

Er is in 2023 op meerdere momenten een liquiditeitsbegroting per maand opgesteld voor de periode tot en met het einde boekjaar 2024. Op basis van deze liquiditeitsbegroting kan worden gesteld dat SSOE aan haar financiële verplichtingen kan blijven voldoen. Hierbij dient te worden opgemerkt, mits SSOE aan de gestelde doelen vanuit de Begroting 2024 kan voldoen.

Passiva

Eigen Vermogen

Op de balansdatum is het negatieve effect vanuit de Staat van Baten en Lasten reeds verwerkt als onttrekking aan het Eigen Vermogen.

Stelselwijziging

SSOE heeft er voor gekozen reeds met ingang van 2023 te voldoen aan de regels vanuit de Jaarverslaggeving met betrekking tot de verwerking van het groot onderhoud in de financiële administratie en de presentatie hiervan in de balans en staat van baten en lasten in 2023. SSOE kiest met ingang van het boekjaar 2023 voor de verwerking van deze uitgaven op basis van het investeren / activeren en jaarlijkse afschrijving op deze activa.

Dit betekent dat de opgebouwde Voorziening voor Groot Onderhoud, zoals opgenomen op de balans, balansdatum 31-12-2022, van € 1.436.226,- , met ingang van 1-1-2023 komt te vervallen. Er vindt een balansmutatie plaats waarbij de Voorziening komt te vervallen ten gunste van het Eigen Vermogen.

Bovenstaande leidt dan automatisch tot het beeld dat ondanks de mutatie waarbij het negatieve resultaat over 2023 ten laste wordt gebracht van het Eigen Vermogen, dit Eigen Vermogen ten opzichte van het vorige boekjaar is toegenomen.

Voorzieningen

SSOE kent één voorziening.

Voorziening in het kader van Jubilea (Personele voorziening)

In 2018 is de opbouw van deze voorziening herzien en heeft er een aanzienlijke onttrekking plaatsgevonden. Deze herziening had voornamelijk betrekking op de afname van het

personeelsbestand in de jaren 2017 en 2018.

Op basis van hetzelfde rekenmodel, vertrekkans en overige rekenregels wordt de stand van de voorziening aan het einde van het jaar opnieuw bepaald. Aangezien in 2021, 2022 en 2023 de toekenning van de middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO-middelen) en de groei van het aantal leerlingen heeft geleid tot een aanzienlijke toename van het personeelsbestand is dit terug te zien in de opbouw van de voorziening.

Om de Voorziening op peil te houden met de door de regels omtrent de Jaarverslaggeving (RJ) verplicht op te nemen voorziening is een bedrag gedoteerd van € 133,-. SSOE is van mening dat de uitgaven welke nu jaarlijks ten laste komen vanuit de voorziening ook gedekt kunnen worden uit de lopende exploitatie en dat deze voorziening overbodig is.

De voorziening Groot Onderhoud

In 2023 is een vrijval van de voorziening onderhoud geboekt in verband met de stelselwijziging verwerking groot onderhoud.

Hierdoor is er geen voorziening onderhoud meer aanwezig. SSOE heeft gekozen om groot onderhoud te verwerken via de activa.

Kortlopende schulden

Bij deze kortlopende schulden zijn voornamelijk de posten opgenomen met betrekking tot Belastingen en premies alsmede de schulden inzake van pensioenen. Ook de opbouw in 2023 van het in 2024 uit te betalen bedrag aan vakantiegeld wordt onder deze post verantwoord.

Ten opzichte van 2022 is het saldo van deze schulden met € 698.862,- gestegen.

Ten opzichte van 2022 is het crediteurensaldo met € 60.651,- gestegen.

Per 1-1-2018 is SSOE overgestapt naar een ander administratiekantoor en wordt gebruik gemaakt van AFAS voor de verwerking van de salarissen en het voeren van de financiële administratie. Door het gebruik van AFAS is er meer grip gekomen op de verschillende kosten. Het openstaande crediteurensaldo betreft voornamelijk facturen welke in de laatste week van 2023 en de eerste weken van 2024 zijn ontvangen en op deze wijze zijn verwerkt.

Hogere salarislasten als gevolg van de toename in het personeelsbestand leiden, ten opzichte van 2022, tot een hogere opbouw van het vakantiegeld, het bedrag aan te betalen Belastingen, Premies sociale verzekeringen en de te betalen pensioenen.

In de Overige overlopende passiva is een bedrag opgenomen met betrekking tot de subsidie Basisvaardigheden. Het betreft een reeds in 2023 toegekend en gedeeltelijk ontvangen bedrag dat in een projectomgeving, in de balans, is verwerkt waarbij de uitgaven op basis van de bij het ministerie ingediende projectplannen in 2024 en 2025 tot uitwerking gaan komen.

Ontwikkelingen in de Balans en meerjarenbalans

Voor de balansprognose is rekening gehouden met de vastgestelde meerjarige (investerings)begroting en het hierin meegenomen resultaat.

Er is geen sprake van doorcentralisatie van de huisvesting.

Voor 2024 worden de werkzaamheden met betrekking tot het groot onderhoud uitgevoerd overeenkomstig opgenomen in het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) voor 2024.

Nu de uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt via de activa volgt hieronder een opsomming van investeringen die in de komende jaren op basis van de Meerjaren Onderhouds Plannen tot uitvoering gaan komen en waarbij deze zullen leiden tot mutaties in de balans na activering van deze uitgaven.

Bij de Antoon van Dijkschool is begonnen met de renovatie van het dak. Deze werkzaamheden zijn voor het gehele project reeds aanbesteed en voor een gedeelte in 2023 uitgevoerd. De laatste fase, inclusief de plaatsing van een installatie ten behoeve van zonne-energie is gereed in de zomer van 2024. Er gaat bij deze school tevens een relatief kleine investering plaatsvinden ten behoeve van het speelterrein. Dit kan echter pas plaatsvinden na voltooiing van de werkzaamheden ten behoeve van het dak.

SSOE heeft van de Gemeente Eindhoven een beschikking ontvangen om tot uitbreiding middels nieuwbouw te komen voor 18 groepen bij de MBS Eindhoven. De beoogde locatie is gelegen direct naast het pand van de hoofdlocatie aan de Venetiëstraat. Hiervoor lopen reeds enkele onderzoeken en wordt een Programma van Eisen opgesteld. Aan de Gemeente Eindhoven is formeel gevraagd het bouwheerschap op zich te nemen. Dit om onder meer de (financiële) risico's van dit project niet te laten drukken op SSOE.

Voor de overige investeringen, waaronder de ICT apparatuur, wordt bij de materiele vaste activa rekening gehouden met een ideaal complex en in het ICT beleidsplan opgenomen uitwerking van het ICT beleid.

De daling van de liquide middelen houdt gelijke trend met de daling van de Algemene Reserve. De Algemene Reserve stijgt door een op langere termijn verwacht positief exploitatieresultaat. Ook is er rekening gehouden met de aanzienlijke uitgaven vanuit het Meerjaren Onderhouds Plan.

Investerings en financieringsbeleid

Ondanks de tegenvallende resultaten in het verleden behoudt SSOE eind 2023 een liquiditeitspositie van waaruit investeringen gedurende het gehele jaar kunnen plaatsvinden en uit eigen middelen worden voldaan. Er hoeft geen beroep te worden gedaan op het aantrekken van vreemd vermogen.

Vanuit de Rijksbekostiging zijn er in 2023 investeringen gedaan in onder andere ICT, inventaris en apparatuur en leermiddelen. Een aanzienlijke investering heeft plaatsgevonden bij de vervanging van het dak bij de Antoon van Dijkschool.

Voor 2024 staan investeringen met betrekking tot groot onderhoud op het programma voor de diverse schoolgebouwen. Deze zijn in de voorgaande paragraaf reeds opgenomen.

SSOE maakt deel uit van de RegieGroep IHP. Het Integraal Huisvestings Plan (IHP) van de Gemeente Eindhoven moet opnieuw worden vastgesteld. Gezien de ambities van deze gemeente is de wens

uitgesproken om te komen tot een ambitieus meerjarig IHP waarin de groei van de gemeente, de voorgenomen schaa sprong waarbij wordt voorzien in de groei met ruim 40.000 woningen, is meegenomen en uitgewerkt naar de behoefte in de huisvesting van het onderwijs.

SSOE gaat uit, dat na realisatie van de uitbreiding middels nieuwbouw van de MBS Eindhoven, er voor SSOE geen verdere uitbreiding middels dit IHP noodzakelijk is.

Wel maakt SSOE zich hard om de levensduur verlengende renovatie van de Mytyschool Eindhoven in dat IHP te verwezenlijken in de eerste 4 jaar van de uitvoeringsperiode van dit IHP.

3.3 Financiële positie

De kengetallen verbeteren ten opzichte van de voorgaande verslagjaren. Het positieve resultaat en de stijging van de liquiditeit zijn hiervoor de voornaamste oorzaken.

Alle kengetallen blijven ruim boven de signaleringsgrenzen. Met betrekking tot de solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit, huisvestingsratio en het weerstandsvermogen worden de onderstaande kengetallen vermeld en toegelicht.

De Onderwijsinspectie heeft indicatoren met betrekking tot de risicoanalyse vastgesteld. Deze worden eveneens vermeld.

Zie voor de definities van de financiële kengetallen

<https://www.poraad.nl/themas/financien/uitgaven-en-verantwoording>

Kengetallen

Kengetal	Realisatie Vorig jaar (T-1) 2022	Realisatie Verslagjaar (T) 2023	Realisatie (T+1) 2024	Realisatie (T+2) 2025	Realisatie (T+3) 2026	Signalering
Solvabiliteit 2	0,71	0,61	0,63	0,68	0,70	Ondergrens: <0,30
Weerstandsvermogen	0,16	0,17	0,14	0,16	0,18	Ondergrens: < 5%
Liquiditeit	2,1	1,3	2,6	3,0	3,6	Ondergrens: <0,75
Rentabiliteit	-/- 0,005	-/- 0,0036	-/- 0,020	0,034	0,015	Afhankelijk van reservepositie van het schoolbestuur.
Reservepositie	0	0	0	0	0	Bovengrens: >0%.
Huisvestingsratio	0,071	0,059	0,065	0,064	0,062	Bovengrens: > 0,10

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding aan tussen de lasten van huisvesting en de totale lasten (inclusief de financiële lasten).

De definitie van deze ratio is als volgt geformuleerd: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen op gebouwen en terreinen gedeeld door de som van de totale lasten (inclusief de financiële lasten).

Hierbij wordt door de Onderwijsinspectie een signaleringswaarde gehanteerd groter dan 0,10.

De Huisvestingsratio van SSOE is 0,059 (2023) 0,071 (2022)

De huisvestingsratio is voor 2023 kleiner dan de signaleringswaarde van de onderwijsinspectie en is ten opzichte van 2022 gedaald. Veroorzaakt door de stelselwijziging waarbij de Huisvestingslasten niet meer worden belast voor een dotatie aan de Voorziening Groot Onderhoud. Bovendien worden de huisvestingslasten afgezet ten opzichte van de totale lasten waarbij de Personele lasten aanzienlijk hoger zijn en daarmee de totale lasten.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan en verschaft inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Hierbij wordt definitie 2 gehanteerd:

Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen.

Hierbij wordt door de Onderwijsinspectie een signaleringswaarde gehanteerd kleiner dan 0,30.

De solvabiliteit voor SSOE is 0,61 (2023) 0,76 (2022)

Dit geeft aan dat 61% van het totale vermogen uit Eigen Vermogen oftewel reserves en voorzieningen bestaat. Het houdt tevens in dat 39% van het totale vermogen wordt gefinancierd met vreemd vermogen.

De solvabiliteitspositie is voor 2023 hoger dan de signaleringswaarde van de onderwijsinspectie en is ten opzichte van 2022 gedaald.

Liquiditeit (current ratio)

De current ratio is een maatstaf die aangeeft of de stichting in staat is om op korte termijn aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen.

Definitie: dit is de verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

Hierbij wordt door de Onderwijsinspectie een signaleringswaarde gehanteerd kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio voor SSOE is 1,3 (2023) 2,1 (2022)

De ratio geeft aan dat bij SSOE 1,3 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan crediteuren, nog te betalen posten en overlopende passiva.

De Stichting heeft op 31 december 2023 de beschikking over € 2.961.056,- aan liquide middelen en heeft daarnaast € 643.196,- open staan aan nog te ontvangen bedragen. Deze bedragen zijn binnen

één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 2.743.736,-.

De liquiditeitspositie is voor 2023 groter dan de signaleringswaarde. In vergelijking met 2022 is de liquiditeitspositie gedaald.

Er zijn geen voorzieningen waarmee in de bovenstaande berekening rekening had moeten worden gehouden.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

Definitie van Rentabiliteit: resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

De onderwijsinspectie hanteert hierbij een signaleringswaarde kleiner dan -0,10.

De rentabiliteit geeft de verhouding aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat. De rentabiliteit voor SSOE is -/- 0,036 (2023) -/- 0,005 (2022)

De Stichting heeft van de totale opbrengsten, te weten € 23.750.166,- een resultaat behaald van -/- € 873.176,-. Dit houdt in dat er naast de inzet van elke euro die ontvangen wordt er een bedrag van € 0,036 wordt onttrokken aan de reserve. In vergelijking met 2022 is de rentabiliteit gedaald.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

De definitie van weerstandsvermogen: het Eigen Vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Het kengetal voor het weerstandsvermogen voor de stichting is 0,17 (2023) 0,16 (2022)

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning- en control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2023 groter ten opzichte van de signaleringswaarde. In vergelijking tot 2022 is het weerstandsvermogen gestegen. Dit ondanks het aanzienlijke negatieve resultaat over 2023 en de onttrekking daarvan aan het Eigen Vermogen. De oorzaak van de stijging houdt verband met de in 2023 doorgevoerde stelselwijziging waarbij de mutaties met betrekking tot de verwerking van het Groot Onderhoud worden geactiveerd. De Voorziening Onderhoud is daarbij niet meer benodigd. Deze is vrijgevallen ten gunste van het Eigen Vermogen.

Reservepositie

In het kader van het Toezicht op het publieke Eigen Vermogen heeft de Inspectie van het Onderwijs geconstateerd dat steeds meer besturen middelen in publieke reserves houden. Meer dan eigenlijk de bedoeling is en dat deze reserves ieder jaar oplopen. Ook SSOE heeft in 2020 een schrijven ontvangen over mogelijk door de Inspectie bestempelde bovenmatige reserves.

Volgens de norm van de Inspectie van het Onderwijs is er, gebruikmakend van de Rekenhulp signaleringswaarde | Toezicht op financieel beheer | Inspectie van het onderwijs (onderwijsinspectie.nl) mogelijk sprake van bovenmatig eigen vermogen, balansdatum 31-12-2023, van € nihil. Ratio Eigen Vermogen 0,88.

Ook na onttrekking van het Resultaat over 2023 komt SSOE op 31 december 2023 niet boven de signaleringswaarden en is er geen sprake van een bovenmatig publiekelijk Eigen Vermogen.

De Reserves van SSOE zijn ultimo 2023 op niveau.
Het Bestuur van SSOE durft deze stellige uitspraak te doen met het oog op enkele kwalificeerbare ontwikkelingen en risico's.

Op 31 december 2023 heeft SSOE bij de huidige stand van zaken en uitwerking van de plannen een bedrag van € 873.000,- ten laste van het Eigen Vermogen afgeboekt.
Er is op grond van de reeds genoemde en toegelichte stelselwijziging middels een vermogensmutatie een bedrag aan het Eigen Vermogen toegevoegd van € 1.436.000,-.

In de meerjarenbegroting 2024-2026 is voor 2024 wederom een aanzienlijk tekort van bijna € 500.000,- voorzien. Dit is een tekort waarbij voor 2024 reeds de maatregelen zijn verwerkt om dit tekort niet hoger te laten oplopen dan dit bedrag. Deze maatregelen in 2024 worden bij gelijkblijvende leerlingaantallen zoals die nu aanwezig zijn binnen de scholen van SSOE en waarbij de prijzen voor onder andere energie en schoonmaak niet verder oplopen, gecontinueerd. Dit moet leiden tot een inhaalslag medio 2025 met betrekking tot het Eigen Vermogen. Waarbij de doelstellingen vanuit de kadernota van de Begroting worden gehanteerd. Dit zijn onder meer een Eigen Vermogen, inclusief risico buffer en financieringsbuffer, binnen de grenzen van het bovenmatig Eigen Vermogen, een ruim voldoende liquiditeitsbuffer om de investeringen op korte en (midden)lange termijn te kunnen financieren en een ratio van maximaal 82,5 % aan loonkosten ten opzichte van de totale baten.

Treasuryverslag

De stichting hanteert het uniforme model van de Besturenraad. Dit is op 24 maart 2007 vastgesteld. In 2011 is deze aangepast aan de bestuursstructuur van SSOE en veranderde wet- en regelgeving. Op 30 juni 2011 is dit Treasurystatuut opnieuw vastgesteld. Vervolgens is dit statuut aangepast aan de Regeling Beleggen, Lenen en Derivaten van het Ministerie OCW uit 2016. Dit statuut is vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht d.d. 20 april 2017 en daarna niet meer gewijzigd.

In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd. De vergoedingen op deposito's en de rentestanden op reguliere spaarrekeningen zijn dusdanig laag dat het geen enkele meerwaarde had om middelen die voor korte of langere termijn niet voor publieke taken worden aangewend, weg te zetten in deposito's. Rekening-courant rekeningen zijn ondergebracht bij de

Rabobank. De voor de bedrijfsvoering niet onmiddellijk noodzakelijke liquide middelen zijn ondergebracht in aan de rekening courant gekoppelde spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekeningen waren direct opeisbaar. De stichting heeft geen middelen uitstaan in risicovolle producten.

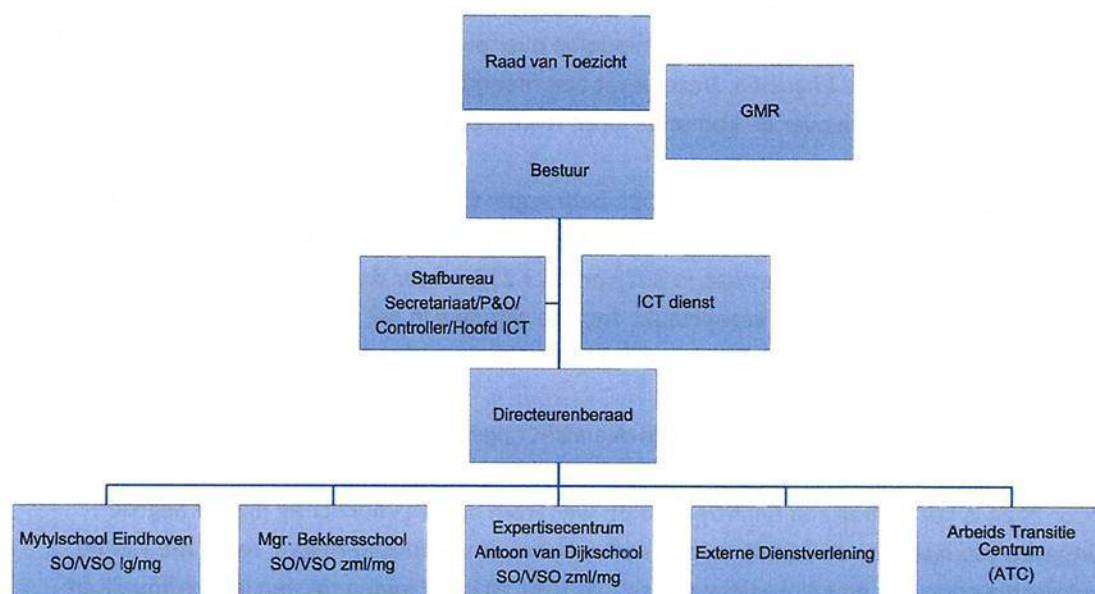
De stichting heeft geen middelen uitstaan in risicovolle producten. En er worden geen gelden belegd of beleend. Dit is gelijk de reden voor het ontbreken van een kasstroomprognose op de periode van 5 jaar. Voor een prognose op de liquide middelen over die periode wordt verwezen naar Hoofdstuk 3 Verantwoording van de financiën. Deze bevat een meerjarenbalans waarin het verwachte verloop van de liquide middelen over de komende jaren is weergegeven.

De totale (saldo) financiële baten over 2023 bedroegen € 17.109,-. Er is voor € 2.837,- betaald aan kosten voor het bankverkeer. Per saldo is er voor € 14.272,- aan baten geboekt. Dat is per saldo € 27.007,- meer dan in 2022 en € 23.272,- meer dan voor het jaar 2023 geraamd. Dit resultaat wordt met name veroorzaakt door de wijziging in het beleid van de Rabobank om geen negatieve rente te rekenen en de licht gestegen rentevergoedingen op de spaarrekeningen.

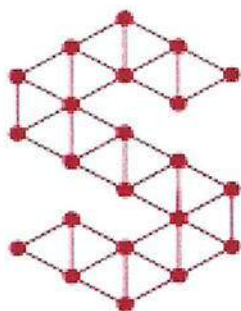
In de Jaarrekening 2023 is een Kasstroom overzicht opgenomen.

Voor 2024 is het bedrag aan financiële baten wederom op een voorzichtig niveau begroot. Uitgaven ten laste van de liquide middelen ten behoeve van investeringen, realisatie van de huisvestingsplannen en het negatieve resultaat over 2024 zal leiden tot een lagere liquiditeit. Desondanks zijn voor 2024 per saldo positieve financiële baten opgenomen in de begroting.

Bijlage 1 Organogram

Financieel jaarverslag 2023

**stichting
speciaal
onderwijs &
expertisecentra**

Definitieve opmaak jaarrekening 2023

15/04/2024

Crowe
Beukenlaan 60
5651 CD Eindhoven
Tel. +31 (0) 40 2649 96 10
www.crowe-foederer.nl

Balans per 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

	31/12/2023	31/12/2022
	€	€
1. ACTIVA		
1.1. Vaste activa		
1.1.2. Materiële vaste activa	3.347.385	2.881.068
1.1.3. Financiële vaste activa	<u>15.619</u>	<u>15.619</u>
	3.363.003	2.896.687
1.2. Vlottende activa		
1.2.1. Voorraden	28.984	33.364
1.2.2. Vorderingen	643.196	556.615
1.2.4. Liquide middelen	<u>2.961.056</u>	<u>3.683.756</u>
	3.633.236	4.273.734
Totaal Activa	<u><u>6.996.240</u></u>	<u><u>7.170.421</u></u>
2. PASSIVA		
2.1. Eigen vermogen	4.120.647	3.557.597
2.2. Voorzieningen	131.858	1.567.951
2.3. Langlopende schulden	-	-
2.4. Kortlopende schulden	<u>2.743.736</u>	<u>2.044.874</u>
Totaal Passiva	<u><u>6.996.240</u></u>	<u><u>7.170.421</u></u>

Staat van baten lasten over 2023

	2023 Realisatie €	2023 Begroting €	2022 Realisatie €
3. Baten			
3.1. Rijksbijdragen	21.650.423	20.961.204	19.713.481
3.2. Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden	246.862	166.000	411.913
3.5. Overige baten	1.838.609	1.727.000	1.299.309
<u>Totaal baten</u>	23.735.894	22.854.204	21.424.703
4. Lasten			
4.1. Personeelslasten	21.060.308	19.890.119	18.243.482
4.2. Afschrijvingen	451.899	435.924	390.330
4.3. Huisvestingslasten	1.418.913	1.529.200	1.473.533
4.4. Overige lasten	1.692.222	1.177.250	1.423.393
<u>Totaal lasten</u>	24.623.342	23.032.493	21.530.738
Saldo baten en lasten	-887.448	-178.289	-106.034
6. Financiële baten en lasten	14.272	-9.000	-12.735
Resultaat	-873.176	-187.289	-118.769
Mutatie bestemmingsreserve (Vrijval Vordering Ministerie)	-		-928.913
Mutaties algemene reserve	-873.176		810.144
Resultaat na resultaatbestemming	-873.176		-118.769

Kasstroomoverzicht 2023

	2023 €	2022 €
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Saldo baten en lasten	-887.448	-106.034
	-887.448	-106.034
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa	451.899	390.252
Mutatie voorzieningen	-1.436.093	167.161
Overige mutaties EV	1.436.225	
	452.031	557.413
<u>Veranderingen in vlottende middelen</u>		
Vorraden	4.380	2.404
Vorderingen	-86.580	772.963
Schulden	698.861	485.039
	616.660	1.260.407
<u>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</u>	181.243	1.711.786
Ontvangen interest	17.109	-4.029
Betaalde interest	-2.837	-8.706
	14.272	-12.735
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>	195.515	1.699.050
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investerings in materiële vaste activa	-924.803	-603.196
Desinvesteringen in materiële vaste activa	6.587	-
Financiele vaste activa	-	-15.619
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	-918.216	-618.815
<u>Mutatie liquide middelen</u>	-722.700	1.080.235
<u>Verloop geldmiddelen</u>		
Stand per begin boekjaar	3.683.756	2.603.521
Mutaties in boekjaar	-722.700	1.080.235
Stand per eind boekjaar	2.961.056	3.683.756

Grondslagen

1. Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra bestaan voornamelijk uit het verzorgen van speciaal en voortgezet onderwijs voor zeer moeilijk lerende, lichamelijk en verstandelijk beperkte kinderen van 4 tot 20 jaar. Daarnaast verzorgt de stichting binnen hun doelgroep ook onderwijs aan leerlingen met autisme en verzorgt zij ambulante begeleiding en externe dienstverlening in het regulier onderwijs.

Continuïteit

Het eigen vermogen van Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra bedraagt per 31 december 2023 € 4.120.647 positief. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnnummer handelsregister

Stichting speciaal Onderwijs en Expertisecentra is feitelijk en statutair gevestigd op Venetiëstraat 43, 5632 RM Eindhoven en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41087568.

Stelselwijzigingen

De voorziening groot onderhoud is komen te vervallen in 2023. Met ingang van boekjaar 2023 wordt groot onderhoud geactiveerd. Hierbij wordt een ondergrens van € 10.000,- gehanteerd.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen voor verslaggeving

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn Jaarverslaggeving Onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van kostprijs. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

3. Grondslagen balans

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen:

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

Waarborgsommen

Waarborgsommen te vorderen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingsmodellen en waarderingstechnieken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van recente gelijksoortige 'at arm's length'-transacties, van de DCF-methode (contante waarde van kasstromen) en/of van optiewaarderingsmodellen, rekening houdend met specifieke omstandigheden.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserve

Een bestemmingsreserve is gevormd voor de nog niet bestede middelen waaraan het bestuur van Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra een bestedingsmogelijkheid toekent. Deze reserve wordt gevormd via resultaatbestemming waarbij overschotten worden toegevoegd en tekorten worden onttrokken.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. Onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Personeelsvoorziening

Voorziening jubilea

Op basis van richtlijn 271 van de RJO is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden.

De voorziening is opgenomen tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet (2,5%). De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht. Bij het bepalen van de hoogte van de voorziening in 2023 is uitgegaan van een vertrekkans van 25%.

De hoogte van de voorziening is bepaald op grond van het aantal FTE en het gemiddelde brutosalaris per FTE.

Kortlopende schulden

Schulden met een op de balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen nominale waarde. Daarbij dient een zakelijke rente in aanmerking te worden genomen.

Rente- en kasstroomrisico

SSOE loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt SSOE risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt SSOE risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd. Met betrekking tot bepaalde vastrentende schulden (achtergestelde leningen) heeft SSOE renteswaps gecontracteerd, zodat zij variabele rente ontvangt en vaste rente betaalt.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet geoordeelde OCW subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoordeelde OCW subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten verantwoord worden. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. Onder de overige baten staan onder andere de detachingsbaten van de Externe Dienst.

Personeelsbeloningen

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenlasten

Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de

balans opgenomen.

Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd.

Verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per december 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5% (2022 : 110,9%). De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Categorie	Betreft	Afschrijvings- termijn (jr)	Afschrijvings- percentage	Activerings- grens
Gebouwen en terreinen	Gebouwen	20	5,00%	€ 500
	Verbouwingen	10	10,00%	€ 500
	Terreinen	15	6,66%	€ 500
	Groot onderhoud 5 jaar	5	20,00%	€ 10.000
	Groot onderhoud 10 jaar	10	10,00%	€ 10.000
	Groot onderhoud 15 jaar	15	6,66%	€ 10.000
	Groot onderhoud 20 jaar	20	5,00%	€ 10.000
	Groot onderhoud 30 jaar	30	3,33%	€ 10.000
Inventaris en apparatuur	Inventaris en apparatuur	5	20,00%	€ 500
	Onderwijs- en kantoormeubilair	15	6,66%	€ 500
	ICT 4 jaar	4	25,00%	€ 500
	ICT 5 jaar	5	20,00%	€ 500
	Onderwijskundige apparatuur	7	14,28%	€ 500
Overige vaste activa	Leermiddelen	8	12,50%	€ 500

Overige lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen wordt opgenomen onder de operationele activiteiten.

Toelichting op de balans

1. ACTIVA

1.1. Vaste activa

1.1.2. Materiële vaste activa

	1.1.2.1. Gebouwen en terreinen €	1.1.2.3. Inventaris en apparatuur €	1.1.2.4. Overige materiële vaste activa €	1.1.2.5. Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering €	Totaal €
Stand 1 januari 2023					
Aanschaffingswaarde	1.173.155	4.552.797	417.807	-	6.143.759
Cumulatieve afschrijvingen	-351.682	-2.628.679	-282.329	-	-3.262.691
Boekwaarden 1 januari 2023	821.473	1.924.117	135.479	-	2.881.068
Investeringen	230.190	226.795	-	467.817	924.803
Desinvesteringen	-	-1.262.942	-179.176	-	-1.442.118
Afschrijvingen	-58.909	-364.803	-28.188	-	-451.899
Afschrijvingen desinvesteringen	-	1.257.540	177.991	-	1.435.530
Saldo mutaties	171.282	-143.409	-29.373	467.817	466.317
Stand 31 december 2023					
Aanschaffingswaarde	1.403.345	3.516.650	238.631	467.817	5.626.444
Cumulatieve afschrijvingen	-410.591	-1.735.942	-132.526	-	-2.279.060
Boekwaarden 31 december 2023	992.754	1.780.708	106.105	467.817	3.347.385

1.1.3. Financiële vaste activa

1.1.3.8. Waarborgsommen te vorderen

Saldo 31/12/2023 €	Saldo 31/12/2022 €
15.619	15.619
15.619	15.619

1.2. Vlottende activa

1.2.1. Voorraden

1.2.1.1. Voorraden

28.984 33.364

1.2.2. Vorderingen

1.2.2.1. Debiteuren algemeen

268.257 2.676

1.2.2.2. Vorderingen op OCW

- -

1.2.2.3. Vorderingen op gemeenten

10.118 369.316

1.2.2.6. Vorderingen op personeel

4 3.838

1.2.2.10 Overige vorderingen

70.686 5.721

1.2.2.12 Vooruitbetaalde kosten

294.131 174.963

643.196 556.615

Debiteuren en vorderingen op gemeenten

ORO

5.095 5.119

SWV VO Weert, Nederweert en Cranendonck

2.850 -

SWV PO Weert-Nederweert

2.500 2.500

SWV VO Eindhoven-Kempenland

- -

SWV VO Helmond-Peelland

4.167 38.357

SWV PO Helmond-Peelland

7.505 37.002

SWV PO Oss

- -

Gemeente Eindhoven, maatschappelijk vastgoed

10.118 1.250

Gemeente Helmond/Stadskantoor gemeente Helmond

- 183.408

Vitus Zuid

- 1.425

De Eenbes

1.140 2.275

Diverse debiteuren

245.000 100.657

278.375 371.992

1.2.2.10. Overige vorderingen

Te ontvangen LIV/LKV subsidie

1.242 3.477

Vooruitgefactureerde bedragen

- 2.032

Nog te ontvangen bedragen

43.679 213

44.921 5.721

1.2.4. Liquide middelen

1.2.4.1. Kasmiddelen

1.726 3.936

1.2.4.2. Tegoeden op Bankrekeningen

2.959.330 3.679.820

2.961.056 3.683.756

De liquide middelen staan vrij ter beschikking.

2. PASSIVA

2.1. Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2022 €	Resultaat €	Overige mutaties €	Stand per 31-12-2022 €	Resultaat €	Overige mutaties €	Stand per 31-12-2023 €
2.1.1.1. Algemene reserve	2.747.453	810.144	-	3.557.597	-873.176	1.436.226	4.120.647
2.1.1.2. Bestemmingsreserve publiek (Vordering Ministerie)	928.913	-928.913	-	-	-	-	-
	3.676.366	-118.769	-	3.557.597	-873.176	1.436.226	4.120.647

Toelichting Algemene reserve:

Onder de overige mutaties is de vrijval van de onderhoudsvoorziening opgenomen in verband met de stelselwijziging verwerking groot onderhoud.

2.2. Voorzieningen

	Stand per 1-1-2023 €	Dotaties €	Onttrekking en €	Vrijval €	Stand per 31-12-2023 €	Kortlopend deel < 1 jaar	Middellang lopend deel 1 t/m 5 jaar	Langlopend deel > 5 jaar
2.2.1. Personele voorzieningen	131.725	133	-	-	131.858	47.103	53.526	31.229
2.2.3. Voorziening Groot onderhoud	1.436.226	-	-	1.436.226	-	-	-	-
	1.567.951	133	-	1.436.226	131.858	47.103	53.526	31.229
2.2.1. Personele voorzieningen	131.725	133	-	0	131.858	47.103	53.526	31.229
2.2.1.4. Jubileumvoorziening	131.725	133	-	0	131.858	47.103	53.526	31.229

Toelichting voorziening onderhoud:

In 2023 is een vrijval van de voorziening onderhoud geboekt in verband met de stelselwijziging verwerking groot onderhoud. Hierdoor is er geen voorziening onderhoud meer aanwezig. SSOE heeft gekozen om groot onderhoud te verwerken via de activa.

	Saldo 31/12/2023 €	Saldo 31/12/2022 €
2.4. Kortlopende schulden		
2.4.8. Crediteuren	218.646	157.995
2.4.9. Belastingen en premies sociale verzekeringen	956.618	780.079
2.4.10. Pensioenen	272.823	239.620
2.4.12. Overige kortlopende schulden	4.630	-
2.4.14. Vooruitontvangen subsidies OCW	284.600	21.074
2.4.16. Vooruitontvangen bedragen	97.131	23.942
2.4.17. Vakantiegeld en vakantiedagen	701.594	613.340
2.4.18. Overige overlopende passiva	208.693	208.823
	2.743.736	2.044.874

Niet uit balans blijkende verplichtingen

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 is nog geen overleg gevoerd over de besteding van de duurzame inzetbaarheidsuren, conform art. 8A.3 CAO PO.

Er is nog geen plan met betrekking tot de uren die voor ouderenverlof gespaard kunnen worden (art. 8A.3 CAO PO).

Het bevoegd gezag heeft de volgende meerjarige contracten afgesloten.

Naam	Verplichting per jaar
Licet Jovi, huurcontract ROUTE040	€ 65.224
Greenchoice gas	€ 85.459
Gulf Gas&Power: Gas	€ 2.475
Nieuwe elektra	€ 4.000
Greenchoice elektra	€ 132.500
Gulf elektra	€ 1.450

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum welke invloed hebben op de jaarrekening van 2023.

Bestemming van het resultaat

Het nettoresultaat volgens de staat van baten en lasten over 2023 bedraagt € 852.347 negatief.

Er wordt onttrokken aan de algemene reserve -873.176

Verbonden partijen

Naam:	Juridische vorm:	Statutaire zetel:	code activiteiten:	Eigen vermogen 31-12-2023	Resultaat jaar 2023	Art 2: 403 BW	deel- name	consolidatie
				€	€		%	%
SWV Eindhoven PO (PO 30-07)	Stichting	Eindhoven	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV Helmond-Peelland PO (PO 30-08)	Stichting	Helmond	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV De Kempen PO (PO 30-09)	Stichting	Eindhoven	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV Eindhoven - Kempen VO (VO 30-07)	Stichting	Eindhoven	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV Helmond-Peelland VO (VO 30-08)	Stichting	Helmond	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV Passend Onderwijs Weert-Nederweert PO (PO 31-03)	Stichting	Weert	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV Oss e.o. PO (PO 30-06)	Stichting	Oss	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV Passend Onderwijs Oss Uden Veghel VO (VO 30-06)	Stichting	Oss	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
SWV Passend Onderwijs Weert VO (VO 31-03)	Stichting	Weert	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee
Vereniging Samenwerkingsverband Autisme	Vereniging	Eindhoven	4	onbekend	onbekend	nee	nee	nee

code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Toelichting op Staat van baten en lasten

	2023 Realisatie €	2023 Begroting €	2022 Realisatie €
3.1. <u>Rijksbijdragen</u>			
3.1.1.1. Rijksbijdrage OCW	20.355.675	19.616.204	17.757.349
3.1.2.1. Overige subsidies OCW	641.940	500.000	910.917
3.1.3.3. Ontvangen Doorbetalingen Rijksbijdrage	652.808	845.000	1.045.215
	<u>21.650.423</u>	<u>20.961.204</u>	<u>19.713.481</u>
3.2. <u>Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden</u>			
3.2.2.2. Overige gemeentelijke en GR bijdragen en subsidies	246.861	166.000	411.913
	<u>246.862</u>	<u>166.000</u>	<u>411.913</u>
3.5. <u>Overige baten</u>			
3.5.1. Opbrengst verhuur	74.669	50.000	85.222
3.5.2. Detachering personeel	254.005	47.000	259.366
3.5.3. Schenkingen	-	-	1.065
3.5.4. Sponsoring	279	-	-
3.5.5. Ouderbijdragen	2.091	-	11.725
3.5.10 Overige	1.507.565	1.630.000	941.932
	<u>1.838.609</u>	<u>1.727.000</u>	<u>1.299.309</u>
4.1. <u>Personeelslasten</u>			
4.1.1. Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	20.229.168	19.272.619	17.593.895
4.1.2. Overige personele lasten	1.001.276	747.500	947.926
4.1.3. Af: Ontvangen vergoedingen	-170.136	-130.000	-298.339
	<u>21.060.308</u>	<u>19.890.119</u>	<u>18.243.482</u>
4.1.1. <u>Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten</u>			
4.1.1.1. Lonen en salarissen	15.478.524	14.579.467	13.506.693
4.1.1.2. Sociale lasten	2.153.165	2.064.988	1.893.220
4.1.1.3. Premies Participatiefonds	326.338	375.452	171.776
4.1.1.4. Premies Vervangingsfonds	-	-	5.925
4.1.1.5. Pensioenlasten	2.271.140	2.252.714	2.016.282
	<u>20.229.168</u>	<u>19.272.622</u>	<u>17.593.895</u>
Het aantal FTE bedroeg ultimo 2023 en 2022 respectievelijk	245,14 FTE		233,23 FTE
4.1.2. <u>Overige personele lasten</u>			
4.1.2.1. Dotaties personele voorzieningen	133	17.000	36.261
4.1.2.2. Lasten personeel niet in loondienst	244.919	168.800	254.002
4.1.2.3. Overige	756.224	561.700	657.663
	<u>1.001.276</u>	<u>747.500</u>	<u>947.926</u>
4.1.3. <u>Af: ontvangen vergoedingen</u>			
4.1.3.3. Overige uitkeringen die de personeelslasten verminderen	-170.136	-130.000	-298.339
	<u>-170.136</u>	<u>-130.000</u>	<u>-298.339</u>
4.2. <u>Afschrijvingen</u>			
4.2.2.1. Afschrijvingen gebouwen en terreinen	58.909	60.548	58.909
4.2.2.3. Afschrijvingen inventaris en apparatuur	364.803	343.851	303.530
4.2.2.4. Afschrijvingen overige materiële vaste activa	28.188	31.525	27.892
	<u>451.899</u>	<u>435.924</u>	<u>390.330</u>

	2023 Realisatie €	2023 Begroting €	2022 Realisatie €
4.3. <u>Huisvestingslasten</u>			
4.3.1. Huurlasten	73.450	62.500	13.366
4.3.3. Onderhoudslasten (klein onderhoud)	262.589	190.500	276.559
4.3.4. Energie en water	532.835	315.000	217.879
4.3.5. Schoonmaakkosten	504.918	453.200	420.084
4.3.6. Belastingen en heffingen ter zaken van huisvesting	8.730	10.000	6.547
4.3.7. Dotatie voorziening onderhoud	-	460.000	459.475
4.3.8. Overige huisvestingslasten	36.392	38.000	79.623
	<u>1.418.913</u>	<u>1.529.200</u>	<u>1.473.533</u>
4.4. <u>Overige lasten</u>			
4.4.1. Administratie en beheer	966.751	687.500	821.394
4.4.2. Inventaris en apparatuur	83.588	46.400	54.730
4.4.3. Leer- en hulpmiddelen	273.433	211.200	254.686
4.4.5. Overige	368.451	232.150	292.584
	<u>1.692.222</u>	<u>1.177.250</u>	<u>1.423.393</u>

Toepassing van artikel 2:382a BW, het honorarium van de accountantsorganisatie kan als volgt worden gespecificeerd:

	<u>Accountantslasten</u>			
4.4.1.1.	Onderzoek jaarrekening	26.188	25.000	23.806
4.4.1.2.	Andere controle opdrachten	-	-	-
4.4.1.3.	Fiscale adviezen	1.701	-	-
4.4.1.4.	Andere niet-controledienst	-	-	-
		<u>27.889</u>	<u>25.000</u>	<u>23.806</u>
6. <u>Financiële baten en lasten</u>				
6.1.1.	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	17.109	-	-4.029
6.2.1.	Rentelasten en soortgelijke lasten	-2.837	-9.000	-8.706
		<u>14.272</u>	<u>-9.000</u>	<u>-12.735</u>

Model G : Verantwoording subsidies

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	Status
Studieverlof 19HT 2022	1278112	22-8-2022	ja
Studieverlof 19HT 2022	1279811	20-9-2022	ja
Studieverlof 14VL 2022	1277610	22-8-2022	ja
Studieverlof 14VL 2023	1350421	22-8-2023	onderhanden
Studieverlof 16SO 2023	1349766	22-8-2023	onderhanden
Studieverlof 19HT 2023	1349818	22-8-2023	onderhanden
SOOL subsidie 2022-2025	SOOL22381	6-12-2022	onderhanden
SOOL subsidie 2022-2025	SOOL22382	6-12-2022	nee
SOOL subsidie 2022-2025	SOOL22014	25-1-2022	onderhanden
Subsidie basisvaardigheden	VBV23-PO-0287	31-6-2023	onderhanden

G2. Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2.A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabele kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31 december verslagjaar
	Kenmerk	Datum	€	€	€		€	€	€
totaal									

G2.B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabele kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	Saldo per 31 december verslagjaar
	Kenmerk	Datum	€	€	€		€	€	€
totaal									

WNT: Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Deze verantwoording op basis van de volgende op Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra van toepassing zijnde regelgeving.

De klassenindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

- Gemiddelde totale baten	4
- Gemiddeld aantal studenten	1
- Gewogen aantal onderwijssoorten	2
- Totaal aantal complexiteitspunten	7

Het bezoldigingsmaximum in voor Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra is berekend conform de WNT klassenindeling. Op grond van de criteria valt deze rechtspersoon in klasse C en daarmee is het bezoldigingsmaximum € 159.000,-.

Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de de omvang nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2023

bedragen x € 1

	H. de Vries
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde dienstvervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	135.245
Beloningen betaalbaar op termijn	22.570
Subtotaal	157.815

Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 159.000

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag N.v.t.

Totaal bezoldiging 2023 157.815

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling N.v.t.

Gegevens 2022

bedragen x € 1

	H. de Vries
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde dienstvervulling in 2022	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	128.205
Beloningen betaalbaar op termijn	22.656
Subtotaal	150.861

Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 154.000

Totaal bezoldiging 2022 150.861

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2023							
bedragen x € 1	B.T.J. Hooghiemstra	E.M.W. Noot-van den Heuvel	R. Wingens	N. Feijen	A. Hidding	M. Lamers	
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Vice voorzitter	Lid	
Aanvang en einde dienstvervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 28/2	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/3 - 31/12	
Bezoldiging							
Bezoldiging	€ 14.500	€ 9.667	€ 1.321	€ 9.667	€ 9.667	€ 8.056	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 23.850	€ 15.900	€ 2.570	€ 15.900	€ 15.900	€ 13.330	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
Bezoldiging	€ 14.500	€ 9.667	€ 1.321	€ 9.667	€ 9.667	€ 8.056	

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

Gegevens 2022							
bedragen x € 1	B.T.J. Hooghiemstra	E.M.W. Noot-van den Heuvel	R. Wingens	N. Feijen	A. Hidding	M. Lamers	
Functiegegevens	Lid/Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Vice voorzitter	N.v.t.	
aanvang en einde dienstvervulling 2022	1/1 - 31/12	1/1-31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	N.v.t.	
Bezoldiging							
Bezoldiging	€ 11.174	7.700	€ 7.700	7.700	7.700	n.v.t.	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 23.100	15.400	€ 15.400	15.400	15.400	n.v.t.	
Bezoldiging	€ 11.174	€ 7.700	€ 7.700	€ 7.700	€ 7.700	n.v.t.	

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder
Niet van toepassing.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
Niet van toepassing. Er zijn geen topfunctionarissen inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen
Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Ondertekening

Het College van Bestuur verklaart hierbij de jaarrekening over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 te hebben vastgesteld.

De jaarrekening bestaat uit een balans per 31 december 2023 en een staat van baten en lasten over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

Ondertekening College van Bestuur
Eindhoven, 30 juni 2024

Voorzitter:
H. de Vries-MMO

De Raad van Toezicht verklaart hierbij de jaarrekening over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 te hebben goedgekeurd. De jaarrekening bestaat uit een balans per 31 december 2023 en een staat van baten en lasten over de periode 1 januari 2023 t/m 31 december 2023.

Ondertekening Raad van Toezicht
Eindhoven, 30 juni 2024

Voorzitter:
E. Hooghiemstra

Lid:
E.M.W. Noot-van den Heuvel

Lid:
N. Feijen

Lid:
A. Hidding

Lid:
M. Lamers

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra
Venetiëstraat 43
5632 RM Eindhoven

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 10 juni 2024
Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA